Türkiye İş Bankası'nın Çocuklarımıza Armağanıdır

Kumbara

EYLÜL 1980/SAYI : 23

BARA

Bay Gezgin'in akılalmaz serüvenleri

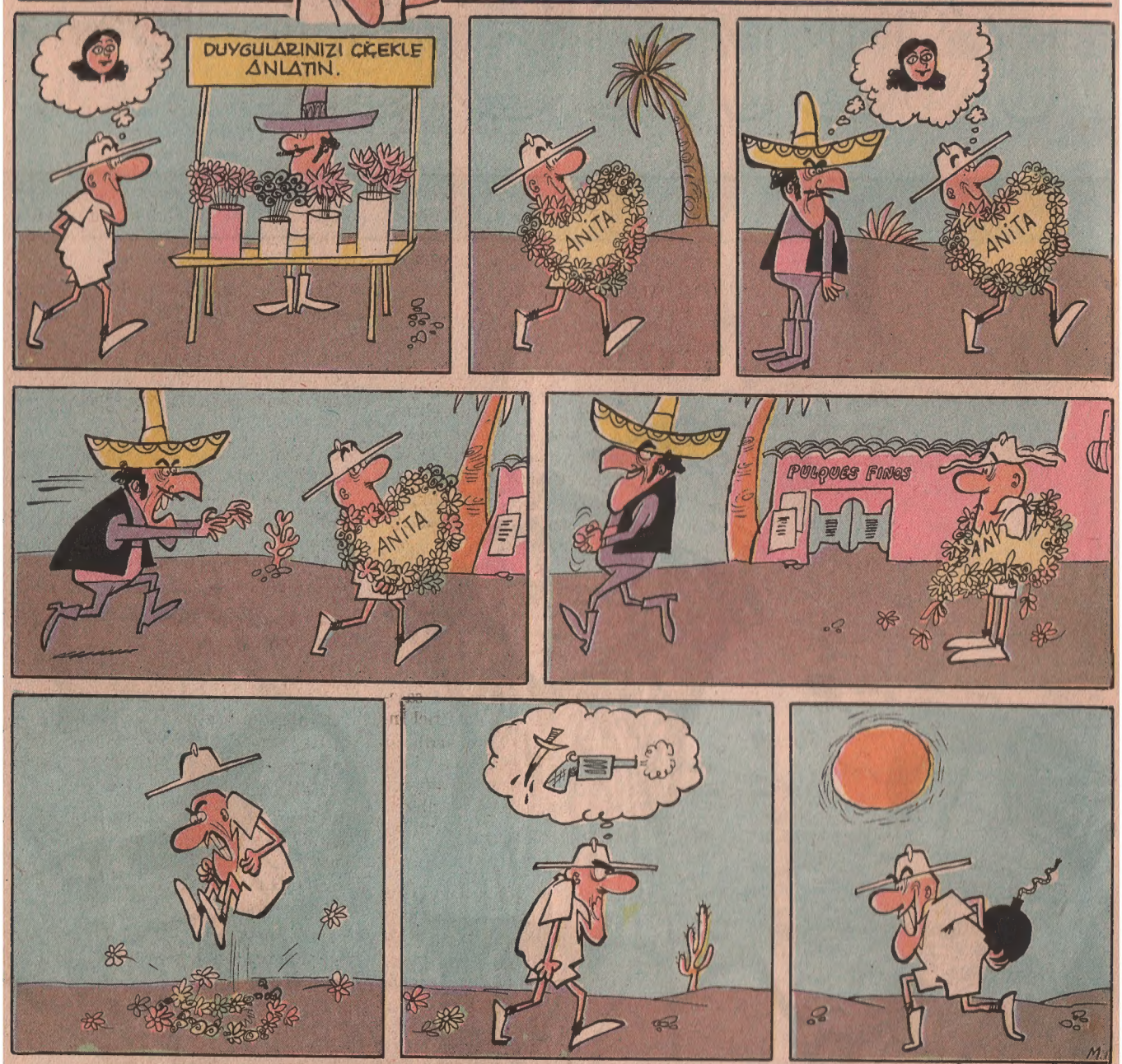

© EDITIONS LOMBA

SİZE BİR MEKTUP VAR

TATİLİN SON GÜNLERİ

Sevgili Çocuklar,

Haziran, Temmuz, Ağustos derken işte Eylül de geldi. Eylül'ün gelmesi önemli değil de tatilin bitmek üzere olması bir sorun olabilir. Hayır, Okullar açılıyor diye üzüldüğünüzü sanmıyoruz. Aksine sevinç içinde olduğunuzdan eminiz, çünkü yakında üç dört aydan beri görmediğiniz öğretmenlerinize, arkadaşlarınıza kavuşacaksınız. Bundan daha güzel bir şey olabilir mi? Belki bütünleme sınavı olan ya da ilkokulu bitirerek yeni bir okula gidecek arkadaşlarınızın ufak tefek sorunları olabilir. Ancak bunların da çözümlenmesi zor olmasa gerek. Mutluluklar içinde geçecek uzun bir yıl sizi bekliyor. Tatil sürüyor, daha bitmedi. Bu nedenle tatilin son günlerinden gerektiği kadar yararlanın. Koşun, oynayın, eğlenin...

Ekim ayı sayısında "KUMBARA" derginizde ufak tefek değişiklikler yapmak, bazı yeni konular işlemek istiyoruz. Bu yapacağımız yenilikler o kadar önemli değil, bir iki düzeltme, bir iki ek. Sizlerden aldığımız yazılar bize bir yön veriyor. Anladığımız kadarıyla "KUMBARA" dan hoşnutsunuz. Öyleyse çok büyük değişikliklere gerek yok ama, bazı konularda bizlere önerilerde bulundunuz. İşte biz bunları ele alıp Ekim ayında "KUMBARA" da seveceğinizi umduğumuz küçük birkaç değişiklik yapacağız. Neler mi? Ekim'e kadar herhalde beklersiniz, değil mi?

Bakalım "KUMBARA'nın Eylül sayısında neler var? Bu sayımızda Emel İnci ablamızın "Çikolatalı Pasta" adlı bir öyküsünü aldık. Seveceğinizden kuşkumuz yok. Öyküyü, son zamanlarda sürekli olarak dergimizde çizgilerini gördüğünüz, Sema Ilgaz sizin için resimledi.

Ünü Türkiye sınırları dışında yaygın yazarlarımızdan biri olan Yaşar Kemal' i aranızda kuşkusuz tanımayan yoktur. "KUMBARA" dergisi ilk sayısında onun "Gülizarlan Ninesi" adlı bir öyküsünü yayınlamıştı. Bu kez, "Sarı Sıcak" adlı bir öyküsünü size çizgi-öykü olarak veriyoruz. Dergimizin sürekli ressamlarından Mustafa Delioğlu öyküyü sizin için çizgi-öykü haline soktu. Dergimizin kapağına da bu öykü konu oldu.

Derginizde, bu sayıda, "Gözün Gizleri" adlı bir yazı bulacaksınız. Gözün bazı olaylarda nasıl aldandığını bu yazıyı okuduktan sonra daha iyi anlayacaksınız.

"Ülkemizi Tanıyalım" bölümünde, bu sayımızda, Çanakkale'ye yer verdik. Bu ilimizin tarihteki yerini sizlere anımsatmaya gerek görmüyoruz. Kezban Akçalı'nın hazırladığı "Ülkemizi Tanıyalım"ı Mustafa Delioğlu resimledi.

"1 Yazar, 1 Yapıt"ta "Vatan Şairi" olarak tanınan Namık Kemal ile "Vatan yahut Silistre" adlı oyununu, "Ünlü Kişiler"de ise Batı Hunlarının Başbuğu "Attila"yı tanıyacaksınız. Her iki konunun resimlerini sizin için Ersin Burak yaptı.

Hale Kuntay'ın sizin için uyarladığı "Zehra Ablam ve Ben"de "Kızdırmaca Oyunu" adlı öyküyü sunuyoruz. Öyküyü yine Engin İyimen resimledi.

"Mitolojide Kahramanlar" bölümünde, bu sayımızda, Hekimlik Tanrısı olarak bilinen Asklepios'u size tanıtmaya çalışıyoruz.

Bu sayımızda "Albay Hepalbay ve Küçükdiş"te, tehlikeleri önceden sezme yeteneğini yitirdiği konusunda kuşkusu olan Küçükdiş'in yeni bir serüvenini izleyeceksiniz.

Sporda, bu sayımızda, Milli takımın ve Fenerbahçe'nin kaptanı Cemil ile yine defalarca milli formayı giymiş olan Galatasaray'ın kaptanı Gökmen'in futbolu bırakışlarıyla ilgili bir yazı bulacaksınız.

Sevgi ve esenlik dileklerimizle,
Sağlıcakla kalınız.

KUMBARA

EYLÜL AYI

4 Eylül, 1919'da toplanan Sivas Kongresi'nin yıldönümü. Bu kongrede Misak-ı Milli'nin (Ulusal And) ana çizgileri kabul edildi. Anadolu ve Rumeli Müdafai Hukuk Cemiyeti" adıyla tek bir örgüt oluşturuldu. Eylülün üçüncü haftası "İlköğretim Haftası" olarak kutlanmakta. Anayasamızda, "İlköğretim, kız ve erkek tüm vatandaşlar için zorunludur ve devlet okulları parasızdır" maddesi yer alır. 26 Eylül Dil Bayramıdır. 27 Eylül ise 1538'de Barbaros Hayrettin Paşa'nın kazandığı Preveze Zaferinin yıldönümü ve aynı gün Deniz Kuvvetleri günü olarak da kutlanmakta. Bodrum Sanat ve Kültür Haftası, Afrodisias Festivali, Diyarbakır Karbuz Festivali, Ürgup Bağ Bozumu Şenlikleri, İznik Üzüm Bayramı bu ayı süsleyen gün ve haftalardan bazıları.

Türkiye İş Bankası'nın Çocuklarımıza Armağanıdır
Kumbara
Ayda bir yayınlanır - Sayı: 23

Türkiye İş Bankası A.Ş.
Halkla İlişkiler Müdürlüğü adına
Sahibi : A. Bülent AYDIN

Sorumlu Yazı İşleri
Yönetmeni : Yılmaz SEVİMLİ

ONK Ajans tarafından hazırlanan bu dergi, imzaları olan yazar ve sanatçıların dışında, AKÇALI Kezban (Genel), MORAN Adli (Genel - Mini Ansiklopedi - Denektaşı): MADEN Sait (Grafik), VERSAN Kemal Aziz (Pul), YAHYA Haluk (Plak), TURHAN Rüştü (TV - Sinema), ALAKUŞ Emin (Dizgi), ÖNAL Orhan (Yazı) ve ÇAĞIRIR Mustafa (Düzeltme)'nin emekleriyle oluşmuş ve VEB OFSET İLERİ MATBAACILIK A.Ş. tesislerinde basılmıştır.
(1 Eylül 1980)

Adres:

KUMBARA Dergisi
Türkiye İş Bankası A.Ş.
Halkla İlişkiler Müdürlüğü
Atatürk Bulvarı, 191
Kavaklıdere
ANKARA

Kapak Resmi
MUSTAFA DELİOĞLU

GÖZÜN GİZLERİ

Gözün beyazında siyah lekeler ortaya çıkar. Bunun anlamı şudur: gözün bir bölümü görmemek için yaratılmıştır.

BİLİM adamları bir gerçeği çoktan saptamışlardır. Bizler, bakarız, görürüz. Ama bakalım her şey sandığımız gibi midir? Gözlerimiz bizi aldatmıyorlar mı?

Aslında gördüğümüz şeyler kadar hiçbir şey gerçek, doğru olamaz. Düz çizgiler düzdür, yoksa dümdüz nasıl yürüyebilirdik? Beyaz olan siyah değildir, bir daire düpedüz yuvarlaktır, oturduğumuz evlerdeki odaların duvarları dikdörtgen açılıdır. İnsanlar bundan kuşku duysalardı nasıl çalışabilirler, nasıl anlaşabilirlerdi? Öyle olsaydı kuşku ve rastlantı yasa olurdu, yeryüzü de korku verici bir yer. Onun içindir ki göz hatalarının, aldatmacalar ve hayaller olduğunda herkes birleşmektedir.

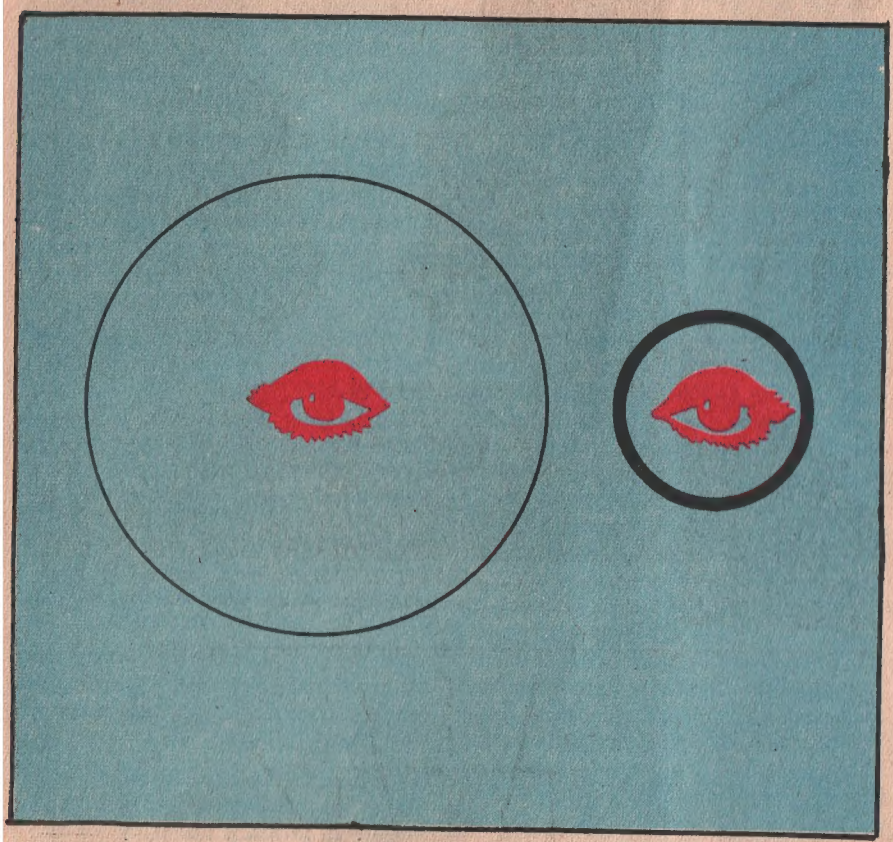

BU İKİ GÖZÜN boyutları tıpatıpa aynıdır. Ama, daha kalın küçük bir daireyle çevrilince sağdaki göz daha büyük gözüküyor.

İnsan gözlerine inanmaz mı hiç? Elbette inanır. Gri lekeler beyaz çizgiler üzerinde dans ederler. Bir bakarsınız paraleller eğik çizgiler oluvermiş, yaşlı bir kadın da bir genç kız. Sonra, düşününce ve daha dikkatli olunca, beyazın da, parallelerin de değişmediğini anlarsınız. Peki, gerçek ne? Gördüğümüzü mü sanırız? Gerçek, çıplak bir desen midir? Aslına bakarsanız her ikisi de... Bu da bizi rahatlatır. İşin içinden çıkabilmek için de biraz canımız sıkılarak gülüp geçeriz, bunun bir optik oyun olduğunu söyleyerek sorunu çözümleyiveririz.

Ancak, söylemesi kolay. Gerçekte biz bilinmeyen bir kıta gibiyizdir, yani kendi kendimizi keşfetmemiz çok zordur. Onun içindir ki fizyologlarla psikologlar bu konuya bilimsel yaklaşımla eğilmişlerdir. Optik hayaller incelenmeye başlayınca hemen bir suçlu bulunur: o da beyindir. Ne var ki bu alandaki araştırmalar, Fransız filozofu Descartes'dan bu yana birçok olumlu gözlemler ve incelemeler yapılmasına karşın, hâlâ emekleme dönemindedir denebilir.

Doğal olarak önce gözümüzün nasıl bir yapıya sahip olduğu öğrenilmiştir. Çünkü ne de olsa, eğer hayaller görüyorsak belki de gözün yapısı olumlu değildir, değil mi? Bu durum incelenirken gözdeki ağtabakasının beynin bir uzantısı olduğu keşfedilmiştir. Evet,

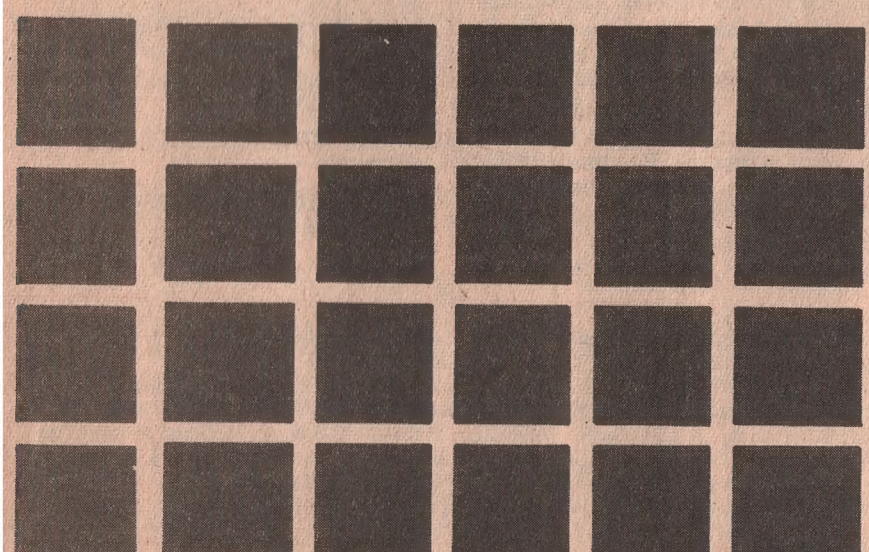

Beyaz çizgilerin kavşağında NOKTALAR DANS EDİYORLAR. Bu da bir göz aldatmacası...

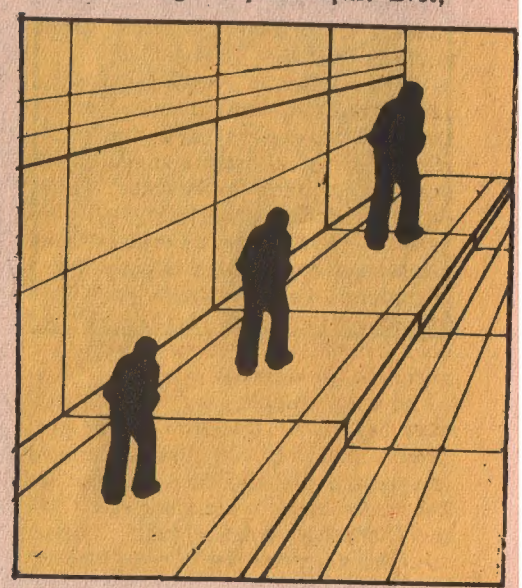

UZAKTA BİR DEV Mİ? Ortadaki üç siluet de aslında tıpatıp aynıdır. Desenin bütünü ayrıntıları etkilemekte ve en sondaki figür devleşmektedir.

Bu resimde İKİ KADIN var. Genç ya da yaşlı, ilk gördüğümüz kişiliğimizin önce görmek istediği figürdür.

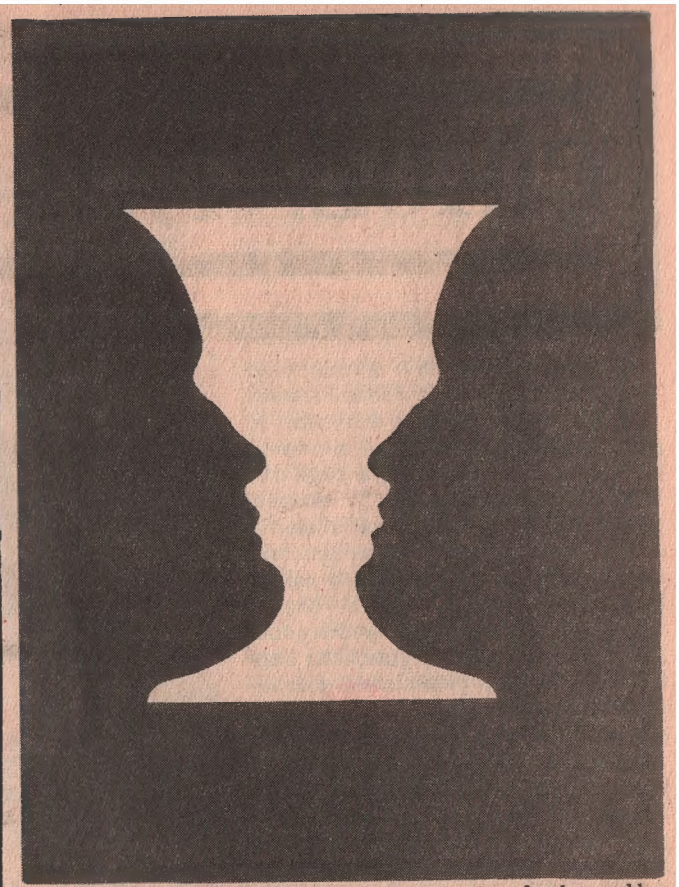

VAZO MU YOKSA İKİ YÜZ MÜ? Her ikisi de. Ama fon koyu olduğundan vazo çok daha belirgindir: onun biçimini öncelikle algılayabiliyoruz.

beyinle gözün ilişkisi.. Bunun ayrıntısına girmek uzun bir konudur. Bir özet yapmak gerekirse kabataslak şunu söyleyebiliriz: Bu makine, televizyondan çok daha karmaşıktır ve iş bununla da bitmez.

Retinanın ana hücrelerinden beşinin garip özellikleri olduğu anlaşılmıştır. Bu cisimciğin merkezi ışığı göndermek içindir. Bir ışıklı sinyal alınca beyni harekete geçirdiği söylenebilir. Beyin de bunu kendine göre "ışıklı algı" gibi çevirir. Ama hücrede, bu merkezi çevreleyen şey beyine ışıklı sinyal göndermemek için yaratılmıştır. Neden? İşte bu bilinmiyor. Belki de karşıtlıkları daha belirgin hale getirmek ve görmemizi daha iyi sağlamak içindir.

Ah bu göz aldatmaları! Sözgelişi aynaya bakarken... Ozanlar aynanın karşısındakinin değil de görüntünün gerçek olduğunu düşünmüşlerdi. Ama biliyorsunuz onlar ozandır, kimse de onlara inanmadı. Oysa, aynada, sağımız solumuz olur: her şey tersyüz olmuştur. Bu bir hayaldir, öyle de doğal görünür ki! Peki ama, aynalar tersyüz ediyorlarsa neden kendimizi başımız aşağıda olarak görmüyoruz?

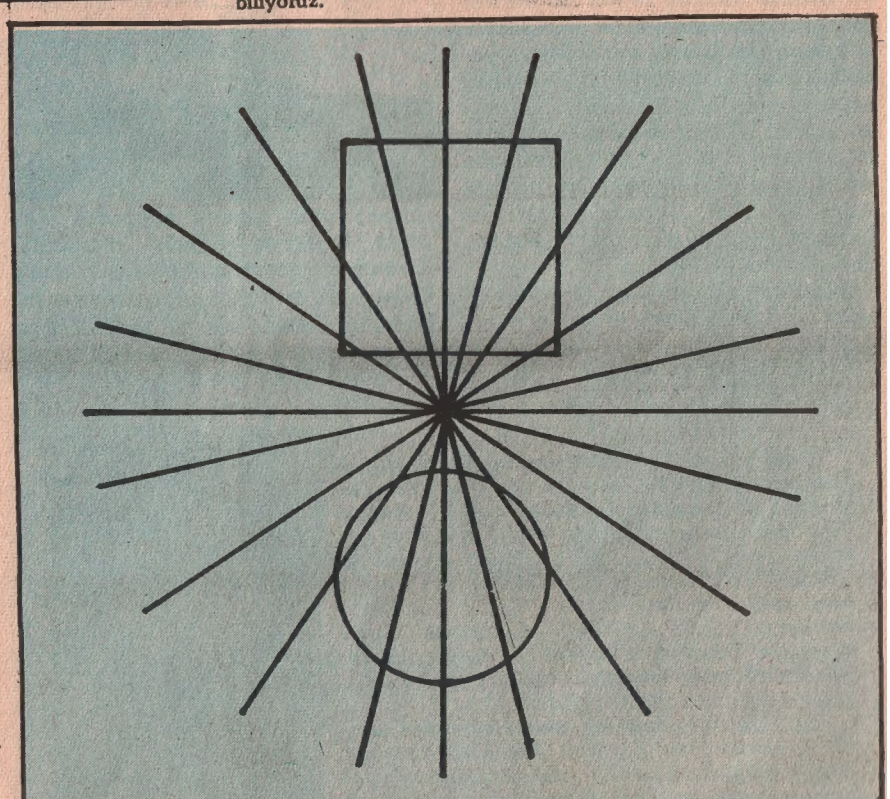

BU DAİRE İLE DÖRTGEN kusursuzdur. Uzmanlar bunların biçim değiştirmelerinin açıklamasını henüz yapamamışlardır.

ÇİKOLATALI PASTA

EMEL İNCİ

İçinizde Istanbul'u görmeyenler var mı? Sanırım vardır. Ancak, bu dillere destan, dünyanın en güzel kentinin özelliklerini bilmeyen, duymayan kalmamıştır, öyle değil mi? Kitaplardan, radyolardan, TV ekranlarından, turizm ile ilgili duvar afişlerinden, o kente gitmiş, yaşamış olanların anlattıklarından hemen hemen herkes Istanbul konusunda çeşitli bilgiler edinmiştir. Bu nedenle de yeditepe üstüne kurulmuş tarih ve güzellikler kentini bir gün olup görebilmek, gezebilmek tutkusu, isteği tüm gönüllerde yaşar. Birbirinden güzel semtlerden oluşur Istanbul. Vapurlar, Haliç ve Galata köprüleri ile Boğaz Köprüsünün üstünden vızır vızır geçen taşıtlar, araya giren denizle birbirinden ayrılmış Adalara, Anadolu ve Rumeli yakalarındaki semtlere gidip gelmeyi sağlar.

Salacak da bu semtlerden biridir işte.. Denizin üstünde bembeyaz bir kuğu gibi duran Kızkulesi ve onun ardında kalem gibi incecik minarelerle oyalanmış Istanbul'un görkemli görüntüsü, tam karşısına düşer Salacak'ın. Akşamları oradan güneşin gökyüzünü kızartarak, ateşten iri bir top gibi minarelerin ardına kayıp gidişine bakmaya doyum olmaz. Geceleri, Topkapı Sarayı ile Ayasofya'nın ışıklandırılışını izlerken, bir tuhaf olur insanın içi..

Salacak'ta oturur halam.. Sözünü ettiğim tüm güzelliklere, onun duvarları yağlıboya tablolarla kaplı, deniz kenarındaki evinin çiçekli terasından bakmaya bayılırım. Kendisi ressamdır. Kızkulesini çeşitli görünümlerde onun kadar çok resimleyen biri daha var mı bilmem? Belkide salt bu nedenle Kızkulesi denince Halam, Halamdan söz edilince de Kızkulesi gelir aklıma. Boğaziçinin girişinde, deniz ortasında bir kayanın ortasına yapılmış bu tarihi kule, bugün üç saniyede bir ışık vererek gemileri uyaran bir deniz feneri olarak kullanılıyor. Halamın anlattığına göre, bu kule hakkında çeşitli söylentiler varmış. Bunlardan biri de, Bizans İmparatoru Konstantin'in kızı ile ilgili.. Bilgenin biri, bir gün İmparatora kızının bir yılanın sokması sonucu öleceğini bildirmiş. Bundan çok kaygılanan İmparator, hemen deniz üzerine bir kule yaptırarak, kızını buraya kapatmış. Ne var ki, yine de Bilgenin dediği doğru çıkmış. Kızkulesine gönderilen üzüm sepetlerinden birine gizlenen bir yılan, İmparatorun sevgili kızını sokarak, ölümüne neden olmuş. O günden beri, birçok kez tutukevi olarak da kullanılan bu kulenin adı, Kızkulesi olarak kalmış.

Bu pazar babam Halama gideceğimizi söyleyince, her zaman olduğu gibi çok sevindim. Araba vapuru ile Üsküdar'a geçtik. Boğaz Köprüsü yapılalı beri, araba vapurları artık eskisi kadar kalabalık olmuyor. Doğancılar yokuşuna yönelmeden önce, annem akşam çayı için Halama pasta götürmemizi önerdi. Yolumuzun üstündeki pastahanelerden birine girdik. Hava sıcaktı.. Kardeşimle ben birer dondurma yemek istedik. Az sonra renkli küçük toplardan oluşan dondurmalarımız, ayaklı metal kaplar içinde masamıza geldiğinde, zevkle kaşıklamaya başlamıştık ki, babam: "Ne zaman Üsküdar'a gelip de bu pastahaneye uğrasam, eski bir anıyı yeniden yaşar gibi olurum" dedi. Kaşıklarımız ellerimizde, ilgiyle babama baka kaldık. Yüzünde üzgün bir anlam belirmişti. Acı bir gülümseyişle başını iki yana sallayıp içini çekti. Sonra, "Ablamla ben, aşağı yukarı sizlerin yaşınızdaydık o zamanlar" diye sürdürdü sözünü. "Bir gün bir yakınımıza gitmeye karar vererek Üsküdar'a geçtik. Eli boş gitmemizin uygun olmayacağını düşünen babam, şeker almak için bu pastahaneye girdi. Siparişimizi verdikten sonra da bir masaya oturup, bir şeyler yiyelim dedik." Kardeşimle ben aynı anda: "Tıpkı şimdi olduğu gibi, değilmi?" diyerek, babamın sözünü kestik. Babam: "Evet ço-

EMEL İNCİ

1935 yılında Ankara'da doğdu. Kız Enstitüsü Mezunu. Evli ve bir oğlu var. 1957'den bu yana Ankara ve Istanbul Radyolarındaki " Radyo Tiyatrosu" programlarında çeşitli oyunları yayımlandı. 1961'den 1967'ye kadar Ankara ve Türkiye Radyolarında "Uykudan Önce" programı için "Pollyanna" ve "Küçük Kadınlar" dizileriyle "Atlı Karınca" için çeşitli küçük oyunları, " Bizden Hikâyeler", "Resim, Müzik, Edebiyat" adlı dramatize dizileri yayımlandı. Hisar dergisinde öykü ve şiirleri çıktı.

1967'den bu yana bir reklam ajansının sahibi. Bu arada yazın hayatını şarkı sözü yazarlığı, Hedef dergisinde sürekli yazarlık, Milliyet Çocuk dergisine ve diğer dergilere yazdığı şiir ve öykülerle sürdürmekte, ayrıca son zamanlarda bir çocuk oyunu üzerinde çalışmaktadır.

cuklar, tıpkı şimdi olduğu gibi.." dedi. "Tam pastalarımız gelmiş ti ki, birden gözlerim sokakta, pastahanenin vitrini önünde duran solgun yüzlü, partal giysili iki çocuğa takıldı. Kocaman kocaman gözlerle, imrenerek vitrindeki pastalara bakıyorlardı. O anda sanki bir şey düğümlenmişti boğazıma. Ucuna bir parça çikolatalı pasta takılı çatalımı yavaşça tabağımın kenarına bırakarak, arkama yaslandım. Annem şaşkınlıkla: "Ne o, o kadar istedin, şimdi yemiyor musun?" diye sordu. Başımı önüme eğerek: "Hayır" anlamında iki yana salladım. Ablam: "Deli misin? Kreması öyle lezzetli ki.." dedi, diliyle dudaklarının kenarındaki krema artıklarını yalayarak. Omuzlarımı silkip: "Yemiyeceğim işte, o kadar beğendinse sen ye!" dedim. Babam da şaşırmıştı. "Hayırdır inşallah, birden bire ne oldu da canın istemeyiverdi, daha tadına bile bakmadın?" dedi. Neredeyse ağlamak üzereydim. Çocuklar hâlâ tam karşımda durmuş, vitrine bakıyorlardı. Güçlükle: "Onlar, dedim.. O çocuklar orada durmuş yiyemeyecekleri pastalara bakarlarken, ben pastamı yiyemem." Birden engelleyemediğim gözyaşlarım sessizce yanaklarımdan süzüldüler. Annem, babam ve ablamın başları vitrinden yana dönmüştü. Onlar da gördüler o iki çocuğu. Babamın bakışları o an sevecenlik ve anlayışla dolmuştu. Eğilip saçlarımı okşadıktan sonra, garsona seslendi. "İki çikolatalı pasta daha, lütfen. Yalnız onları kâğıda koyup, şu dışardan vitrine bakan çocuklara verin, olmaz mı?" Yüreğim çarparak garsonun pastaları verişini izledim. Çocuklar şaşkın, kararsız ve kuşkulu, bir an durakladılar. Sonra pastalarından acele ile koca birer parça ısırıp, yüzlerinde çekingen bir gülümseyiş, çabuk çabuk yürüyerek pastahanenin önünden ayrıldılar. O an, dar gelirli sayılabilecek bir memur olan babama karşı içimi, - gösterdiği anlayış ve özveriden ötürü - anlatılmaz bir teşekkür ve sevgi duygusu doldurmuştu. Birdenbire çok rahatlamıştım. İşte çocuklar, ne zaman buraya gelsem, bu anım tazelenir. İçim yine aynı duygularla dolar, taşar."

Halama gittiğimizde, doğru terasa çıktım. Bakışlarımla masmavi denizi, gelip geçen vapurları, motorları, kayıkları, bembeyaz bir kuğuyu andıran Kızkulesiyle, Istanbul'un görkemli görüntüsünü kucakladım. Az önce pastahanedeyken babamın anlattığı anının içimdeki burukluğu yok oluverdi birden.

Bir süre sonra, terastaki kocaman portakal rengi güneş şemsiyesinin altında çay masasının başına toplanıp, çikolatalı pastalarımı yerken, halamın konuğu olan yaşlı bir teyze, bana büyüyünce ne olmak istediğimi sordu. "Daha bir kararım yok. Önce ilkokulu bitireyim... yine de yararlı bir işte, çok çalışıp, çok para kazanmak istediğimi söyleyebilirim size" diye yanıtladım. Sözlerim herkesin hoşuna gitmiş olmalı ki, karşılığı gülücüklerle övücü birkaç söz oldu. Ne var ki yaşlı teyze oldukça meraklıydı. Gözlüklerinin üstünden yüzüme bakarak: "İyi ama, niye o kadar çok para kazanmak istiyorsun bakayım?" dedi. "Çünkü... diye yutkundum. Çünkü, tüm yoksul çocuklara dileyip de alamadıkları şeyleri alarak, onları mutlu edebilmek istiyorum da ondan.."

Ötekileri bilmem, fakat annem, babam ve kardeşim verdiğim yanıtın anlamını daha bir başka değerlendirmişlerdir sanırım.

YAZ MEVSİMİ DEMEK

1. BİLDİĞİMİZ

Yaz mevsimi demek
Öğrendiğimiz gibi
Bir kırmızı güneş
Bir mavi gök
Bir parça beyaz bulut
Yaz mevsimi demek.

2. GÖRDÜĞÜMÜZ

YAĞMUR :

Aylardan ağustosta
İp kurmuş inen benim
Bedavadır ıslatması
İnanmayanı.

BULUTLAR :

Mor mor moruz
Beyaz değil.

GÖKYÜZÜ :

Yine toz oldu hain maviler
Kalbura döndüm, griyim.

3. BİZ

Söz alıp
Soruyoruz merakımızdan
N'oluyor yukarıda ?

Hey siz !
Gökyüzü, bulutlar, yağmur!
Bize öğretilen
Yaz mevsiminden değilsiniz !

Ya, hangi mevsimdensiniz ?

Süleyman Bulut

SARI SIÇAK

YAŞAR KEMAL

RESİMLEYEN: MUSTAFA DELİOĞLU

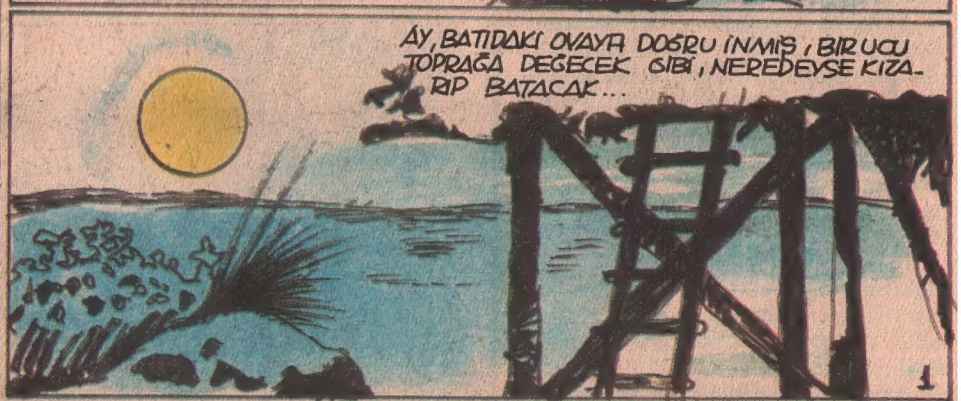

DOĞUDAKİ DAĞLARIN ARKASINDAN İNCE, AK BİR IŞIK KÜMESİ FIŞKIRIRCASINA USULDAN USULDAN DAĞLARIN TEPELERİ AĞARIYOR. KÖYÜN SIĞIRLARI BÖĞÜRMEYE, KÖYDE HER ŞEY CANLANMAĞA BAŞLADI. ANA DİZ ÇÖKÜP, ÇOCUĞUN ÜSTÜNE YUMULMUŞ KIMILDAMADAN BAKIYOR...

ÇOCUK BİR ARA, BİR KOLUNU ÇIKARIP DIŞARI ATIVERDİ...

...KOL, BİR BAŞ PARMAK KALINLIĞINDA ANCAK VAR. DERİSİ KEMİKTEN DÖKÜLECEKMİŞ GİBİ KIRIŞ KIRIŞ... ANANIN GÖZÜ KOLA TAKILDI KALDI...

UYANDIRAMAM, ACIMIZDAN ÖLECEKSEK DE ÖLELİM. BİR ÇOCUĞUN ÇALIŞMASINDAN NE OLUR?

ACIMIZDAN ÖLECEKSEK ÖLELİM.

AŞAĞIDAN KOCASI BAĞIRDI...

6 SENE UYANMADI MI?

NE İSTERSİN ÇOCUKTAN, DAHA PARMAK KADAR.

ÇOCUĞUN BAŞINA VARIP DURDU. GÖNLÜ UYANDIRMAK İSTEMİYORDU...

OSMAN'IM, KALK. YAVRU KALK... GÜN IŞIDI. OSMAN'IM...

BUGÜN MUTLAKA UYANMALI. UYANMALI DİYORUM, SANA! ÇALIŞSIN ALIŞMASIN TEMBEL. ÇOCUKLUKTA PİŞMELİ.

SÖZ VERDİK MUSTAFA AĞALARA. BU GECEYARISI NEREDEN ÇOCUK BULURLAR SONRA?

UYANMIYOR İŞTE, UYANMIYOR. ÖLDÜREYİM Mİ?

ALLAH SENİN DE BELANI VERSİN, ONUN DA... UYANMIYORMUŞ!

2

ERKEK SERTÇE MERDİVENLERE ATLADI. ÇARDAĞA ÇIKTI, HINÇLA ÇOCUĞUN İKİ KOLUNDAN TUTUP KALDIRDI...

ANA...

CAN...

BU SIRADA MUSTAFA AĞANIN ARABASI GELİP, EVLERİNİN ÖNÜNDE DURDU...

OSMAN...

KURBAN OLAYIM, ZEYNER OSMAN'I KOLLA, ÇOCUK.. BİR DERİ BİR KEMİK...

KORKMA BACI, OSMANI İNCİTİR MİYİM HIÇ?

TARLAYA GELDİLER ... DAHA GÜN DOĞMAMIŞ ... ORAK MAKİNESİNİN DÜZGÜN SIRALADIĞI DESTELER ÇİĞLİ. OT VE ISLAK EKİN KOKUSU... KIZAĞA ATI KOŞUP, DESTELERİ YÜKLEMEYE BAŞLADILAR...

KIZAKTA ÇİFT YERİNE TEK AT KOŞULU... ATIN BAŞINI OSMAN ÇEKİYOR, KIZAK DÜLAR DOLMAZ, KUŞ GİBİ, HARMANA GÖTÜRÜP GETİRİYOR...

3

DERKEN, KIPKIRMIZI BİR ATEŞ YUVARLAĞI HALİNDE GÜNEŞ, KARŞI DAĞLARIN ARDINDAN ÇIKTI. EKİN SAPLARINDAN, DESTELERDEN USUL USUL, İNCECİK, GÖZLE GÖRÜLÜR GÖRÜLMEZ BİR BUĞU YÜKSELİYOR. GÖKTE PARÇA PARÇA AK BULUTLAR DÖNÜYOR...

OSMAN, HARMANLA DESTECİLER ARASINDA MEKİK DOKUYOR.

KIZAĞA YÜKLEYENLER ARADA OSMAN'A TAKILIYOR...

NASIL OSMAN!

YAŞA OSMAN!

GÜN TEPEYE DOĞRU YEKİNDİ... ORTALIK IŞIĞA BOĞULMUŞ...

TOPRAKTAKİ EKİN SAPLARINA, DESTELERE VURAN GÜN I ŞAVKIYOR... IŞILTILAR İPLİK İPLİK SÜNÜYOR... BİNLERCE, YÜZBİNLERCE, BİRBİRİNE DOLANMIŞ IŞIK İPLİĞİ UÇUŞUYOR. DESTECİLERİN YÜZLERİ TOZA BULANMIŞ. YÜZLERDEN OLUK OLUK TER SÜZÜLÜYOR. DÖRT BUCAĞA ATEŞ DÜŞMÜŞ YANIYOR... OSMAN, KARARMIŞ, YÜZÜ BİRAZ DAHA İNCELMİŞ, KOCAMAN GÖZLERİ KISILMIŞ... GÖMLEĞİNDEN DE TER FIŞKIRMIŞ...

OF, SICAK!..

SABAHKİ CANLILIK!. ŞİMDİ OSMAN YÜRÜRKEN, AYAKLARI BİRBİRİNE DOLANIYOR...

TOPRAK TA KIZGIN, DEMİR GİBİ...

OSMAN BOYUNA GÖKYÜZÜNE BAKIYOR...

ZEYNEP, DESTE YÜKLERKEN OSMAN'A DÖNÜP BAKTI. BAKTI Kİ OSMAN'IN BACAKLARI TİTRİYOR

SENİ ATIN ÜSTÜNE BİNDİREYİM.

4

KALDIRDI, ATIN ÜSTÜNE KOYDU...

..OSMAN ATI SÜRDÜ. DAHA BAĞAKLARININ TİTREMESİ DURMAMIŞTI. AT ÜSTÜNDE GİTTİ GELDİ. ZEYNEP, UZAKLARDA, DESTE YAPIYORDU. ATTAN ATLAYIP, ZEYNEB'E DOĞRU YÜRÜDÜ...

ZEYNEP TEYZE, BEN BÜYÜRSEM VAR YA, SANA, ALTIN KÜPE ALACAĞIM.

SICAK BOĞUCU.. RÜZGÂR NAMINA UFACIK BİR FISILTI BİLE YOK. ATIN ÜSTÜNDE OSMAN'IN BACAKLARI AĞRIDI...

DEEH

... TUTMAZ OLDU... NEREDEYSE DÜŞECEK... GÖZÜ DÖRT BİR YANI GÖRMÜYOR. OSMAN ATI SÜRMÜYOR, AT KENDİSİ GİDİP GELİYOR... DERKEN ÖYLE PAYDOSU. SICAĞIN ALTINDA YEMEK... KAN GİBİ ILIK SU... ZEYNEP'İN BÜTÜN YALVARIP YAKARMALARINA RAĞMEN OSMAN AĞZINA BİR LOKMA EKMEK BİLE KOYMADI. YALNIZ SU İÇTİ.

İŞE KALKARLARKEN...

OSMAN'IM, SEN GİT OTUR GAYRİ. ATI BAŞKASI GÖTÜRSÜN.

OLMAZ ZEYNEP TEYZE, BEN GÖTÜRÜRÜM. HİÇ YORULMADIM.

ATI ELİNDEN ALINCA, OSMAN OTURUP HÜNGÜR HÜNGÜR AĞLAMAYA BAŞLADI...

BEN YORULMADIM. VALLAHİ YORULMADIM!

BİR İHTİYAR KADIN..

BİNDİRİN ATA ŞUNU. DÜŞSÜN DE ATIN AYAĞININ ALTINDA PARÇALANSIN.

VALLAHİ DÜŞMEM, BİLLAHİ DÜŞMEM. BEN YORULMADIM Kİ...

5

BİNDİRDİLER, BİNDİRDİLER YA, OSMAN'IN ÜÇ DÖNÜŞTEN SONRA BAŞI DÖNMEYE BAŞLADI...

BİR AN GELDİ, ATIN ÜSTÜNE BOYLU BOYUNCA UZANIP, YELESİNE ELLERİNİ DOLADI. ZEYNEP İŞİN FARKINA VARIP ATIN ÜSTÜNDEN OSMAN'I ALDI...

OSMAN KENDİNDE DEĞİLDİ. GÖTÜRÜP BİR DESTENİN ÜSTÜNE YATIRDI...

YAVRU, NE DE İNATÇI!

OSMAN NEDEN SONRA AYILDI... AKŞAMA, İŞ PAYDOS EDİLİNCEYE KADAR, ZEYNEB'İN KOYDUĞU DESTENİN ÜSTÜNDE, BOMBOŞ GÖZLERLE, BİR TOPAK OLUP, ÇALIŞANLARA BAKTI. UTANCINDAN BAŞINI YERDEN KALDIRAMIYORDU...

PAYDOSTA, ZEYNEP OSMAN'IN ELİNDEN TUTUP ARABAYA BİNDİRDİ. ÇOCUK YUMUŞACIK BİR KÜLÇE GİBİYDİ...

OSMAN, BUGÜN SEN ÇOK İYİ ÇALIŞTIN. MUSTAFA AĞA HAKKINI VERECEK.

VERİR Mİ Kİ?

BÜTÜN AİLE TOPLANMIŞ, DIŞARDA, KAPININ ÖNÜNDE YEMEK YİYOR... ÖTEDE ARABA, ARABAYA BAĞLI ATLAR...

"" BAŞLARINI TAZE OTLARA SOKMUŞ HIŞIRTIYLA, SANKİ OTU SÖMÜRÜYORLAR... KARANLIK PERDE PERDE İNMİŞ... OSMAN TARLADAN GELDİĞİNDEN BERİ, DİKİLMİŞ DURUYOR. SABIRSIZ, GÖZÜ YEMEK YİYENLERDE. OSMAN BEKLİYOR. MUSTAFA AĞA'NIN KARISI HAYRETLE...

OSMAN, OSMAN BU!

MUSTAFA AĞA, KESESİNİ ÇIKARIP, OSMAN'A BİR YİRMİ BEŞLİK UZATTI. OSMAN, KAŞLA GÖZ ARASINDA PARAYI KAPTI... BİR "ALLOOOŞ" ÇEKİP FIRLADI. KOŞA KOŞA EVE GELİP SOLUK SOLUĞA ANASININ BOYNUNA ATILDI. "AL" DEDİ.

ANA, YİRMİ BEŞLİĞİ ÜÇ DEFA BAŞINDA DÖNDÜRÜP, DUDAĞINA GÖTÜRDÜ...

OSMAN TARLADA ÇOK ÇALIŞTI

BAKIN HELE ŞU BANA. OSMAN'IN HAKKINI VERMEYİ UNUTMUŞUM.

SON

ASKLEPİOS

HEKİM tanrı, hekimlik tanrısı olarak bilinir. Romalılar ona Aesculapius derler. Apollon'un oğludur. Apollon,Kronis adlı çok güzel bir kızı sever. Ne yazık ki bu kız kötü bir iş yapar. Karnında Apollon'un çocuğunu taşırken, gider bir ölümlüye tutulur. Bunu öğrenen doğruluk tanrısı Apollon, öfkeden deliye döner. Çünkü o dürüst bir tanrıdır, kimseyi aldatmaz. Aldatılmaya da hiç gelemez. Haberi getiren bembeyaz kargasını karaya boyar, Koronis'i de cezalandırır. Kadını bir odun yığını üzerinde yakarken, birden oğlunu kurtarmaya karar verir ve çocuğu annesinin karnından alır. At adam Kheiron'a teslim eder. Bu olay, Asklepios'un her zaman son anda kurtarıcı olarak yetişmesinin simgesidir. Kheiron bir bilgedir. Pelio dağında oturur. Doğanın içinde yaşadığı için doğanın tüm sırlarını, şifalı suları, otları, bitkileri iyi tanır. Bebeğe Asklepios adını verir ve ona tüm bildiklerini öğretir. Böylece Asklepios zamanla Kheiron'dan da ileri bir hekim olur. İyileştirmediği hasta kalmaz. Öyle ki, daha da ileri gider ve ölüleri diriltmeye başlar. Bu konuda ona Athena yardım eder. Gorgo Medusa öldüğünde, Athena onun sol yanından akan yararlı kanlarını toplamıştır. İşte bunları Asklepios'a verir, o da insanlara yararlı olmaya çalışır. Ne yazık ki, ölüleri diriltmesi işine çok öfkelenen Zeus Asklepios'un üzerine yıldırımlarını yollar. Bilge hekimin ölmesine neden olur. Oğlu ölünce de Apollon kızar, Zeus'a yıldırımlarını veren Kyklop'ları öldürür. Asklepios'u da gökteki burçlar arasına yerleştirir.

Asklepios ölür ama, ona duyulan saygı, sevgi giderek artar. Hekim Tanrı, sanatını kızı Hygieia (sağlık ve temizlik) ile Asklepios oğulları diye bilinen hekimler örgütüne aktarmıştır. Böylece onların da yardımıyla hekimlik günümüze kadar ulaşır.

Ölümünden sonra Asklepios adına "Asklepieion" denen tapınaklar kurulur. Bunların en ünlüsü Bergama'dadır. Bu kuruluşta, şifalı sular, iyi hava, kaplıca tedavileri yanı sıra güzel öğütler, eğlence, beden hareketleriyle de hastalıklar tedavi edilir. Hiçbir yerde bir benzeri olmayan Bergama Asklepieionu'nun izlerine ancak Selçuk ve Osmanlı şifahanelerinde rastlanır.

Anadolu'nun Asklepios efsanesine bir katkısı da vardır. Bilge Asklepios yıldırım çarpınca yere, elindeki son yazdığı reçete de bir ot üzerine düşer. Tam o sırada yağmur başlar ve yazının özü ota karışır. Derken ortaya, her derde deva sarmısak çıkar.

NAMIK KEMAL ✸ Vatan yahut Silistre

1 YAZAR 1 YAPIT

YAZAR

Namık Kemal 21 Aralık 1840'da Tekirdağ'da doğdu. Çocukluğunu Kars ve Sofya'da dedesi Abdüllâtif Paşa'nın yanında geçirdi. Özel öğrenim gördü. 16 yaşında evlendi. 1857'de Istanbul'a geldi. 1863'te Tercüme Odası'na girdi. Şinasi ile tanıştı. Batı edebiyatını öğrenmeye başladı. Bir yandan da Tasvir-i Efkâr'a yazıyordu. Yeni Osmanlılar Cemiyetine girdi. 1867'de Ziya Paşa'yla Paris'e kaçtı. Oradan Londra'ya geçti ve 1868'de Hürriyet gazetesini çıkardı. 2 yıl sonra İstanbul'a döndü. İbret gazetesini kurdu. Bir yazısından ötürü gazete 4 ay kapatıldı. O sırada oynanan "Vatan yahut Silistre" çok büyük bir başarı kazandı. Ama bu yüzden de 1873'te Kıbrıs'a sürüldü. 38 ay Magosa kalesinde hapis yattı. Birçok yapıtını orada oluşturdu. Abdülaziz tahttan indirilince salıverildi. Ancak, Abdülhamit'e verilen bir jurnal yüzünden tutuklandı, Midilli adasına sürüldü. Sonra 1879'da oranın mutasarrıflığına atandı. Daha sonra Rodos ve Sakız mutasarrıflığına verildi. 2 Aralık 1888'de Sakız'da öldü.

Yapıtları arasında şiirleri, "İntibah" adlı romanı ile "Zavallı Çocuk", "Akif Bey", "Gülnihal", "Celâleddin Harzemşah", "Karabelâ" adlı oyunları, bunların yanı sıra eleştiri, tarih ve mektup türünde yapıtları bulunan Namık Kemal, Türk edebiyatına özellikle "Vatan şairi" niteliğiyle geçmiş büyük bir yazarımızdır.

YAPIT

Namık Kemal'in 1873'te yazdığı ve Gedikpaşa'daki Güllü Agop tiyatrosunda oynanan "Vatan yahut Silistre" 4 perdedir. Birinci perde Manastır'da, üç perdesi de Silistre'de geçer. Manastırlı olan İslâm Bey yurtsever bir gençtir. Zekiye adında bir genç kıza âşık olur. O sırada savaş başlar ve İslâm Bey, gönüllüleri de peşine takarak, Silistre'ye gider. Zekiye de ölmüş ağabeyinin giysilerini giyip erkek kılığına girer. Adem takma adıyla Silistre'ye gelir. Kale komutanı ölünce yerine Miralay (Albay) Sıtkı Bey geçmiştir. Sıtkı Bey aslında Zekiye'nin babasıdır. Ama, onu çok küçük yaşta bırakmıştır. Sıtkı Bey kızını önce tanıyamaz. Bu arada, İslâm Bey, Zekiye, Abdullah Çavuş, düşmana karşı çok yararlıklar gösterirler. Savaş sırasında İslâm Bey yaralanır. Zekiye onu iyileştirmeye çalışırken İslâm Bey onu tanır. Daha sonra Kale kurtulur. Bunun üzerine Sıtkı Bey de kızına kendisinin babası olduğunu söyler ve Zekiye'yi İslâm Bey'le evlendirir. Namık Kemal'in en güzel yapıtlarından biri olan ve vatan aşkını büyük bir ustalıkla dile

getiren bu oyunun bir sahnesinde şöyle bir konuşma geçer:

İslâm Bey - Ben daha ölmedim.

Sıtkı Bey - Ölmedin ama, hastasın.

İslâm Bey - Süphânallah... Hasta olan ölmez mi? Beyim, siz reyinizi söylemeye bakınız. Ben vatanım için hasta iken de ölürüm, sağ iken de ölürüm.

Sıtkı Bey - Bu gece düşman ordusuna girer, cephaneliği ateşleyebilir misin?

İslâm Bey - Ateşleyebilirim. Hatta iktiza ederse üzerine oturur, öyle ateşlerim.

ÇANAKKALE

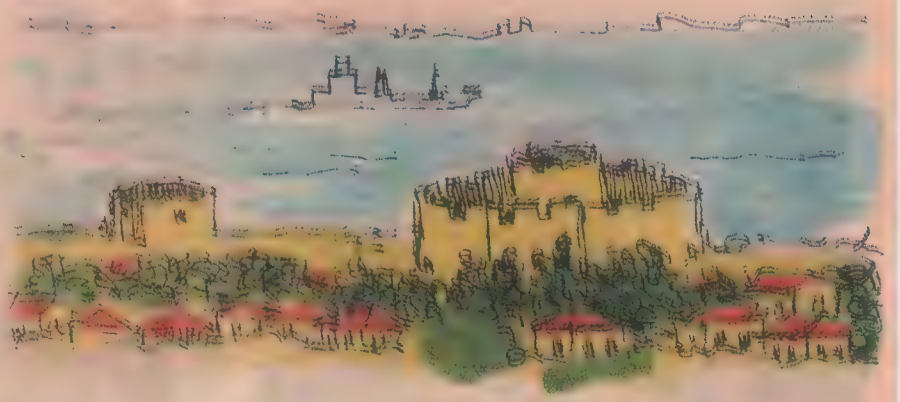

COĞRAFİ DURUMU

Çanakkale Boğazının doğu yakasında ve en dar yerinde kurulmuştur. İl toprakları Asya bölümünde bir şerit gibi Balıkesir'le, Avrupa topraklarında Edirne ve Tekirdağ ile komşudur. İmroz ve Bozcaada da sınırlar içindedir. Güney ve batıda Ege, kuzeyde Marmara denizleri yer alır.

En yüksek dağı Kazdağı'dır (1.774 m), diğer yükseltileri Kocakatran, Hodul ve Karadağ'dır. Ovaları Bayramiç, Ezine, Biga, Evreşe ve Kumkale - Troya arasında kalan ovalardır. Küçük Menderes, Kocabaş, Tuzla, Kocaçay önemli akarsularıdır. Kıyılarda, Akdeniz iklimi görülürse de yazlar serin, kışlar soğuk geçer. Ormanları giderek azalan ilin bitki örtüsü, alçaklarda kısa ağaç ve çalılar, yükseklerde iğne yapraklılardan oluşur.

ÇANAK

Pişirilmiş topraktan yapılmış küçük, yuvarlak, yayvan kaplara denir. Çömlekçi çarkında biçim verilerek oyulur.

Çanakkale'nin ilçelerinden Çan'da, çanak - çömlek yapımına çok uygun toprak bulunduğundan, burada 1960'ta bir seramik fabrikası kurulmuştur.

TARİHİ

M.Ö. 4000 yıllarında ilk yerleşme görülür. Troya bu devirden kalmadır. M.Ö. 3000 yıl başlarından (Erken Bronz Çağı) Roma devrine kadar yerleşme sürer. Yunan koloni hareketleri sırasında, Çanakkale yöresinde de kentler kuruldu. (M.Ö. 900 — 800) Buraya ilk yerleşenler Megaralılar oldu. Ardından Lidyalılar ve Persler, M.Ö. 191'de Romalılar ve ardından Bizanslılar zamanında önemli bir merkez oldu. 1. Murat devrinde yöre kesinlikle Osmanlılara geçti. 1390'da Yıldırım Bayezıd Boğaz Korumasını kurdu. Kente adını veren kale, 1452'de Fatih Sultan Mehmet tarafından yaptırıldı. Buraya Boğaz Hisarı da denirdi. Hemen yakınında kurulan kasabada yapılan çanakçömlekler çok ün kazandı ve halk dilinde Çanak Kalesi diye anılmaya başlandı ve zamanla Çanakkale adı yerleşti.

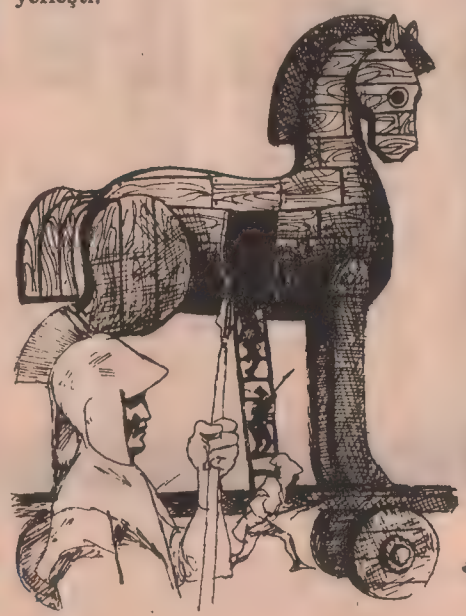

ÇANAKKALE BOĞAZI

Marmara ve Ege denizlerini birleştirir. Avrupa kıyısındaki uzunluğu 78 km, Asya kıyısındaki uzunluğu ise 94 km. dir. En geniş yeri 8 km, en dar yeri (Çanakkale - Kilitbahir arası) 1.2 km. dir. Derinliği Çanakkale önünde 100m. yi geçer. Çanakkale Boğazının ilkçağdaki adı Hellespontos'tur. Bir diğer adı da Dardanelles'tir.

Hellespontos, Helle Denizi anlamına gelir. Helle, Kral Athamas'ın kızıdır. Ülkedeki kıtlık son bulsun diye kurban edileceği sırada, altın postlu, uçan bir koç gelir onu kurtarır. Ne yazık ki, Boğazın üzerinden geçerken kız düşüp boğulur. Bu yüzden buraya Helle Denizi anlamına gelen Hellespontos adı verilmiştir.

TROYA KENTİ

Çanakkale'nin güneybatısında, 30 km. uzakta, bugün Hisarlık denen tepede kurulmuştur. Bir adı da İlyon'dur. Zeus'un oğlu Dardanos buraya ilk yerleşendir. Torunları Tros, Ilos ve Laomedon asıl Troya'nın kurucularıdır. Kentin surlarını iki tanrı, Apollon ve Poseidon yapmışlardır. Ancak iki tanrı işlerinin karşılığını alamayınca, özellikle Poseidon, sık sık Troya'yı cezalandırmışlardır. Günümüzde yıkıntıları bile kalmayan Troya, dokuz katlı bir yerleşim yeridir. 1870 yıllarında Heinrich Schliemann adlı bir Alman arkeolog, İlyada'yı okuyup Troya'yı bulmak için Anadolu'ya gelmiştir. Ne yazık ki, bilimsel olmayan yöntemlerle kazıya başlamış, her şeyi birbirine karıştırmıştır. Bugün, Homeros'un ünlü İlyada destanına konu olan Troya'nın hangi kattaki kent olduğu bilinememekte.

Çanakkale Şehitler Anıtı

yük Türk Yazarı Namık Kemal'in mezarı

ÇANAKKALE SAVAŞLARI

Birinci Dünya Savaşı sırasında (1915), Osmanlı Devletiyle, Çanakkale Boğazını geçmek isteyen İtilaf Devletleri arasında 8.5 ay süren savaşlardır. İngiltere, Fransa, Çarlık Rusyası bir yanda, Almanya, Avusturya, başlangıçta İtalya, Osmanlı Devleti bir yanda savaşırlar. Balkan devletleri de İtilaf devletlerine katılırlar.

İngiliz, Fransız ve ANZAC'lardan (Avustralya ve Yeni Zelanda birlikleri) kurulu ordu Çanakkale Boğazında ve Seddülbahir, Kumkale, Conkbayırı, Kocaçimentepe, Anafartalar ve Arıburnu'nda saldırıya geçmişler her seferinde geri püskürtülmüşlerdir. Anafartalar'da, bir şarapnel parçası Ulu Önder Atatürk'ün (Mustafa Kemal Bey) göğsüne çarpmış, ama parçalanan saat O'nun hayatını kurtarmıştır.

Savaş sırasında gerek Türk kuvvetleri, gerek düşman orduları büyük kayıplar vermiştir. Yine de, İtalyan ve Balkan savaşlarından yorgun çıkan, 10 cephede birden dövüşen, silahı, aracı gereci olmayan Türk Ordusu Çanakkale'de ölümsüz bir zafer kazanmıştır.

SEFERBERLİK TÜRKÜSÜ

Yirminci yüzyıl başında Osmanlı İmparatorluğunu yıkmak için güçlerini bir araya toplayan batılı devletlere karşı süngüsü ve yiğitliğinden değerli bir şeyi olmayan Türk gencinin, Çanakkale Savaşı'na giderken söylediği türkü:

Çanakkale içinde aynalı çarşı
Ana ben gidiyorum düşmana karşı
Of gençliğim eyvah

Çanakkale içinde bir uzun selvi
Kimimiz nişanlı kimimiz evli
Of gençliğim eyvah
Çanakkale içinde vurdular beni
Ölmeden mezara koydular beni
Of gençliğim eyvah

ÜNLÜLERİ

Selahattin Batu (ozan - yazar); Kemal Bilbaşar (öykü yazarı); Adalet Cimcoz (yazar); Arif Damar (ozan); Ahmet Köksal (ozan, yazar)

Ayrıca, büyük Türk yazarı Namık Kemal, Çanakkale iline bağlı Bolayır'da yatmaktadır.

Mini ansiklopedi

TİYATRO NEDEN İYİ BİR ŞEYDİR?

Bir tiyatro oyunu gerçek bir öyküyü ya da düş ürünü bir olayı yansıtabilir. Ama bir oyun güçlü oyuncular tarafından iyi oynanmış ve bir yazar tarafından iyi yazılmış olursa oyun izleyenlere gerçekmiş izlenimini verir. Büyük bir tiyatro oyunu, dekorları tahtadan ve kartondan da olsa, insanların tutkularını, gerçek yaşamda yakından ilgilendikleri sorunları, duyguları vermesi bakımından çok önemlidir. Büyük Fransız yazarı Victor Hugo: "Tiyatro gerçeğin ülkesidir. Sahnede insan kalpleri, kuliste insan kalpleri, salonda insan kalpleri atar" der.

KULUÇKA MAKİNESİ

Kuluçka makinesi genellikle tahtadan yapılan dikdörtgen prizma biçiminde bir sandıktır. Sandığın içindeki ısının sürekli olarak her yanında aynı tutulması gereklidir. Bu işi kolaylaştırmak için sandığın kenarları, arasına yalıtkan bir levha konmuş iki duvarla yapılır. Havayı değiştirici bir aygıt, bir de ısıyı durağan tutan "termostat" yerleştirilir. Makine ya bir elektrik ocağıyla ya da petrolle ısıtılır. İçerdeki nem, genellikle, zemine konan bir çanak içindeki suyun buharlaşmasıyla elde edilir. Yüz yumurta alan makineler olduğu gibi 1000 - 40.000 yumurta alan kuluçka makineleri de vardır.

ARTHUR RİMBAUD

1854'te Charleville kasabasında doğan Arthur Rimbaud dünya şiirine büyük yenilik getiren bir Fransız ozanıdır. 1871'de Paris'e giden Rimbaud henüz 17 yaşındayken "Sarhoş Gemi" adlı şiirini yazmıştı. Büyük Fransız ozanı Paul Verlaine ile tanıştı. 1873'te "Cehennemde bir Mevsim" adlı yapıtını oluşturdu. Sonra da şiir yazmayı bıraktı. Avrupa'yı dolaştı. Daha sonra Afrika'ya geçti. Harrar'da fildişi ticaretiyle uğraştı. Rimbaud, birçok ozanı etkisinde bıraktığı gibi gerçeküstücülerin de esin kaynaklarından biri olmuştur.

Yazın sular çekildiğinden rahatça kıyılarda yürüyüş yapılabiliyor. Ancak 1.000 yıl sonra sular çekilince belki gölün içinde yürünecek.

LUT GÖLÜ ÖLÜYOR

Gölden çeşitli amaçlar için su alınması sonucu suyun seviyesi gün geçtikçe alçalmakta. Bu durumda, ilerde Lut Gölü bütünüyle kuruyacak.

LUT Gölü'nün olağanüstü tuzluluğu (göldeki yüzde 25 sodyum klorür miktarını normal denizlerdeki yüzde 4, 6 ile karşılaştıracak olursak) bu sularda yüzme olanağını ortadan kaldırır. Dev bir deniz yatağının üstünde yuvarlanıyormuş gibi olur insan. Kutsal kitaplarda yer alan Sodom ve Gomora kentlerini aramak için göle giren dalgıçlar, suyun dibinde kalabilmek için özellikle kurşun ağırlıklar takıp suya girerler.

Göl, Ürdün Vadisi'nin çukurunun ortasında yer alır. Deniz yüzeyinden 325 m. alçaktadır ve böylece dünyanın en alçak yeri sayılır. Ayrıca dünyanın en ünlü iç denizidir. Buraya çeşitli adlar verilmiştir. Romalılar buraya Asfalt Denizi derlerdi, çünkü zaman zaman su yüzeyinde asfalt lekeleri görülmektedir. Gölün güney kıyısında çok eskiden kurulu olan Sodom ve Gomora kentlerinden dolayı buraya Sodomit Gölü de denir. Bu iki kent halkı eğlenceye, zevke aşırı düşkünlükleri sonucu, cezaya çarptırılmışlar ve herkes yok edilmiş. İçlerinden yalnız İbrahim Peygamber'in yeğeni Lut ve ailesi kurtulmuşlar. Ama Lut'un karısı dönüp arkasına bakınca, bir tuz sütunu biçimine girmiş, bu yüzden buraya Lut Gölü, Lut Denizi de denir. M.Ö. 40 yıllarında, Yahudiler Kralı Büyük Herod, deri hastalıklarını tedavi için gelir bu gölde yıkanırmış.

Göle su Ürdün Nehri'nden gelir. Bu arada doğu yakasındaki bazı yükseltilerden de fışkıran kaynaklar temiz su-

Bir turist hanım, hiç batma tehlikesi olmadığından rahat rahat gölde dergisini okuyabiliyor.

larını göle akıtırlar. Buna karşılık güney uçta, gölün dışarı su verecek bir çıkışı yoktur. Ancak denge yine de sağlanır, çünkü Lut'un güney ucunda ileri bir buharlaşma olayı gerçekleşir. Yüz yıllardır doğa bu dengesini korumaktaydı. Ne var ki insanoğlu işe karışınca, göl için tehlike belirdi. Sulama işlerini gerçekleştirebilmek için gölden su çekilip tuzu atılarak Ürdün Vadisi sulanmaktadır. Güneyde ise, hem Ürdün hem de İsrail potasyum çıkarabilmek için gölde büyük havuzlar yapmışlar ve bu işlem buharlaşma olayını hızlandırmıştır. 1950'den bu yana sürüp giden bu işlemler sonucu, gölün en dar yerinde 12-15 metrelik bir kara şeridi belirmiştir... Yapılan incelemelere göre 1988 sonunda Lut Gölü iki, üç metre daha alçalacaktır. Eğer gölden su alınmaya devam edilirse, 1.000 yıl içersinde, Lut Gölü bütünüyle kuruyup gidecektir.

Kral Herod'a pek iyi gelmeyen göl suları, bugün tedavi için kullanılmaktadır. Yakınlara yapılan çok lüks bir otel de bu bölgeye turist çekmektedir. Ancak göle girip çıktıktan sonra yıkanma zorunluğu vardır, yoksa suyun yüksek maden oranı deriyi yakabilir. Bu arada göle yaşaması için atılan balıklar da hemen ölmektedir. Bu sularda yaşayabilen bir tek canlı vardır o da: Halobakterium Halobium'dur. Bu mikro-organik tür, çok tuz sevdiğinden Lut Gölü'nde yaşamını sürdürür.

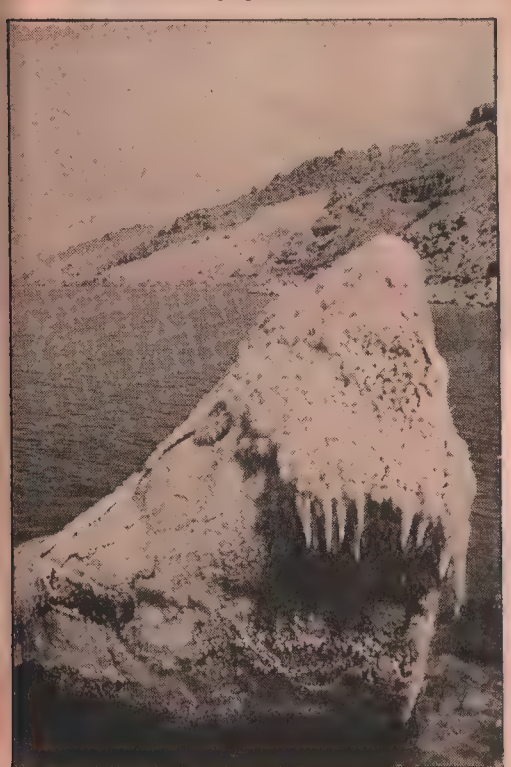

Yazın, gölün suları iyicene çekilmektedir. Böylece tuzla kaplı kayalar rahatça görülebilir.

DENEKTAŞI Bunları biliyor musunuz?

1. Beyaz, parlak bir madendir. Doğada, tek başına bulunmaz, bileşikler halindedir. Sert olmadığı için başka madenlerle karıştırılır. Bugün artık her yerde kullanılan bu madenin adı nedir?
2. Gerçeküstücü diye tanımlanan akımın büyük ressamlarından, 1904 doğumlu İspanyol ressamının adını biliyor musunuz? Bu sanatçı özellikle anten bıyıkları ve çok garip davranışlarıyla ün yapmıştır.
3. I. Murat'ın oğlu, Osmanlı padişahlarının dördüncüsüdür. Savaşlarda hızla başarı sağladığı ve büyük yiğitlik gösterdiği için ona hızı simgeleyen bir lakap takılmıştır. Hangi padişahımız?
4. Üzengi kayışı, kolan, üzengi, kolan tokası deyimlerini kullandığımız zaman bunların bütünü oluşturan şeyin ne olduğunu söyleyebilir misiniz?
5. Vitaminsizlikten ileri gelen bir hastalıktır. Dermansızlık, zayıflık, diş etlerinde iltihap gibi belirtilerle kendini gösterir. Bu hastalığın tek tedavisi C vitamini zengin yiyeceklerle beslenmektir. Hangi hastalık?
6. 1416-1488 yılları arasında yaşamış büyük bir Türk bilginidir. Bugün Kuzey Irak'ta kalan Şehrizor'a bağlı Gürân kasabasında doğdu. Veliaht - Şehzade Mehmet'in yani Fatih'in baş hocalığını yapan bu bilginimizin adı nedir?
7. Çok az bulunan, son derece değerli bir radyoaktif elementdir. 1898'de Marie Curie tarafından keşfedilen ve radyoaktivitesi uranyumdan çok daha güçlü olan bu elementin adı nedir?
8. Birinci Dünya Savaşından sonra çökmekte olan Osmanlı İmparatorluğu'nun, İtilaf devletleriyle yaptığı, Türk ulusu için ölüm denilebilecek antlaşmanın adı nedir?
9. Senozoik devre, Mezozoik, Paleozoik, Karbon devri, Devon devri, Silür devri, Kambriyum devri, Trilobitler diye bir sıralama yaptığınız zaman hangi bilim dalı zamanlarından söz etmiş oluruz?
10. 1483 - 1546 yılları arasında yaşamış, hristiyanlık dinindeki reform hareketlerinin öncüsü, Almanya'da Protestanlık mezhebinin kurucusu olan din adamının adı nedir?

11. Zenne, Tiryaki, Tuzsuz Deli Bekir, Laz, Kürt, Acem, Arnavut, Frank, Yahudi, Ayvaz, Himmet, Arap, Zeybek hangi oyun türünün önemli tipleridir?
12. Kuzeybatı Afrika'da bir Arap devletidir. Batıda Atlas Okyanusu, kuzeyde Cebelitarık Boğazı ve Akdeniz, doğuda Cezayir, güneyde Cezayir Sahrası, güneybatıda İspanyol Sahrası ile sınırlıdır. Hangi ülke?
13. 7 Ekim 1571'de Türk ve Haçlı donanmaları arasında geçen büyük deniz savaşıdır. Bu savaş bugünkü Yunanistan'da Korent Körfezi sularında Lepanto dolaylarında olmuştur. Savaşın adı nedir?
14. Sierra Nevada yeryüzünün iki ayrı yerinde bulunan sıra dağlardır. Bu deyim "Karlı Dağlar" anlamına gelir. Bir kesimdeki dağların dorukları 3000 metreyi aşar. Öteki kesimdeki bir doruk da 4350 m. ye ulaşır. Bu sıradağlar hangi ülkelerdedir?
15. Avustralya'da yaşayan koyundan iri, ön ayakları kısa, art ayakları uzun, güçlü bir hayvandır. Birçok türü vardır. En küçükleri tavşan boyundadır. Başlıca özelliği, dişilerinin karınlarındaki ceptir. Bu hayvanı tanıdınız mı?

Yanıtlar 29. Sayfada

Plak

Uluslararası Sanat Gösterileri — "7 KOCALI HÜRMÜZ" — Egemen Bostancı — Uzunçalar.

Hatırlanacağı gibi bundan bir süre önce "7 Kocalı Hürmüz" üç gece ard arda ekranlarımıza konuk oldu ve hemen hepimiz bu müzikali zevkle izledik. İşte bu müzikalin bir süre önce LP'si piyasaya çıkmıştı. Yapıt güncellik kazanınca tanıtmaya karar verdik. Müzikleri Attila Özdemiroğlu tarafından bestelenen, sözleri ise Sevgi Sanlı tarafından yazılan "7 Kocalı Hürmüz"ü dinlerken, insan yeniden eseri izlermiş gibi oluyor ve söylenen şarkıları kendi de mırıldanmaya başlıyor. Bütün müzikseverlerin koleksiyonlarında bulunması gereken bir yapıt.

Attila Atasoy — "ATTİLA ATASOY" — Öncü Plak — 45'lik.

Uzun süredir plak yapmıyordu Attila Atasoy. Hem askerliği, hem de plak piyasasındaki kriz nedeniyle plak yapmayıp, çalışmayı yeğleyen sanatçı karşımıza "Günah Bende" ve "Kışla Havası" adlı melodiler ile geliyor. Bu krizli devrede böylesine cesaretle 45 lik bir plak yapması örnek bir davranış. Atasoy bu plağında yeni bir tür de deniyor. Bestesi Erol Sayan, sözleri Mehmet Erbulan'a ait olan "Günah Bende" ve sözleri Mehmet Gökkaya'ya, bestesi ise Erol Sayan'a ait olan "Kışla Havası" zevkle dinlenivor.

AYLA ALGAN BERLİN'DEKİ TÜRKLERE MÜZİKLİ OYUNLAR VERİYOR

Bir dönemin tiyatro oyuncusu, son zamanların hafif müzik sanatçısı Ayla Algan'ın nerede olduğunu biliyor musunuz? Çoktandır sesi soluğu duyulmayan, TV ekranına da çıkmayan sanatçı, yurdumuzdan çok uzaklarda sanat uğraşı veriyor. Berlin'in Kreuzberg bölgesinde arkadaşlarıyla kurduğu "Berlin Oyuncuları" topluluğunda bir yıla yakın süredir her gece, orada yaşayan Türklere "Giden Tez Geri Dönmez" adlı müzikli güldürüyü sunuyor. Ayla Algan'la birlikte Kerim Afşar, Şener Şen, Tuncel Kurtiz, Nur Yoldaş, Serpil Şimşek, Beatris Tuncay, Engin Akçelik adlı sanatçılar da çalışıyor. Oyunun müziklerini ise Ergüder Yoldaş yapıyor. Aylardır Türk sanatçıları ile Almanya'da tiyatrocu olarak yaşamını sürdüren Ayla Algan "Müzik çalışmalarından uzaklaştığım için üzgünüm, ama bir yabancı ülkede Türk yurttaşlarıma sanat zevki tattırdığım için de kendimi mutlu sayıyorum" diyor.

SİNEMA OYUNCUSU EDİZ HUN NORVEÇ'TE ÖĞRENCİLİK YAPIYOR

Romantik filmlerin ünlü oyuncusu Ediz Hun, dört yıldan beri Norveç'in başkenti Oslo'da, Oslo Üniversitesi Biyo-kimya bölümünde öğrencilik yapmaktadır. Altı yıl önce sinemayı bırakıp nakliyecilik yapan Ediz Hun, daha sonra eşi Berna ve beş yaşındaki kızı Bengü ile birlikte Norveç'e gitmiş ve kırk yaşında yeniden öğrenciliğe başlamıştır. Altı ayda Norveç dilini öğrenen Ediz Hun, Oslo'da üç yıl daha kalmayı düşünmektedir. Ediz Hun diploma aldıktan sonra çevre kirliliği alanında uzman sayılacaktır. Türkiye'ye ancak yaz tatillerini geçirmek için gelen Ediz Hun, doktorasını bitirdikten sonra yurda temelli dönüp, mesleğini yürüteceğini, sinemaya dönmeyi asla düşünmediğini, film dünyasının tatlı bir anı olarak kaldığını söylemektedir. 1963 yılında sinemaya giren Ediz Hun, 1974 yılına dek 115 filmde başrol oynayarak bu alanda büyük bir ün sahibi olmuştu.

kısa, kısa...

- Hafif müzik sanatçısı Ajda Pekkan, halk türküleri sanatçısı İbrahim Tatlıses'le birlikte Kasım ayında düzenlenen turne için Almanya'ya gidecek. "Sılanın Sesi" adlı konser programında yer alacak sanatçılar daha sonra Hollanda'ya geçerek orada da konserler verecekler. Mayıs ayında Almanya'ya düzenlenen ilk turne çok başarılı geçmişti.
- Geçtiğimiz Mart ayında Istanbul'da sahnelenen Haldun Dormen'in Erol Günaydın'la birlikte yazdığı "Hisseli Harikalar Kumpanyası" adlı müzikli eğlence oyunu yakında Erler Film eliyle beyaz perdeye uyarlanacak. Filmde, müzikli oyunda da rol alan Erol Evgin, Mehmet Ali Erbil, Adile Naşit, Turgut Boralı, İlyas Salman, Ayşen Gruda gibi sanatçılar da oynayacaklar.

Sinema

AZİZ NESİN'İN "ZÜBÜK" ROMANI FİLME ALINIYOR

Tanınmış gülmece yazarımız Aziz Nesin'in 1961 yılında yazdığı bir adı da "Kağnı Gölgesindeki İt" olan romanı Erler Film yapımevi tarafından Kırklareli'nin Vize ilçesinde filme alınmıştır. Romanın çekim hakkı geçtiğimiz yıl adı geçen firmaya satılmış ve sözleşme yapılmıştır. Ancak sinema alanındaki bunalım ve ham film yokluğu nedeniyle çekime bir yıl geç başlanmıştır. Yönetmen olarak önce Atıf Yılmaz düşünülmüş, ancak başka filmde çalışması olduğu için yerine birkaç yıldan beri yönetmenlik yapan eski tiyatro ve sinema oyuncusu Kartal Tibet alınmıştır. Öykünün kahramanı Zübükzade İbraam Bey'i güldürü sanatçısı Kemal Sunal, eşi "Yektane"yi Nevra Serezli oynamışlardır. Öbür rollerde Kadir Savun, Ali Şen, Bülent Kayabaş, Şemsi İnkaya, Osman Alyanak, Reha Yurdakul, Metin Serezli, Bilge Zobu, Alpay İzer, Nubar Terziyan, Nevzat Okçugil vardır. Zübük" sanıyla çağırılan İbrahim Bey, Anadolu ilçelerinden birinde çevrenin saflığından yararlanarak önüne geleni dolandırıp belediye başkanlığına, milletvekili adaylığına dek yükselen dalavereci bir açıkgözdür. İlçeye baraj, köprü yaptırmak için Ankara'ya yollanan heyeti dolandırıp, ilçeyi ile çevirteceğini söyleyerek önüne geleni kandırır ama sonunda tüm foyası ortaya çıkmaktadır.

Televizyon

"OSMAN AĞABEY" ADLI YENİ BİR YERLİ TV DİZİSİ

TV ekranında Ali Uyanık tipinde izlediğiniz tiyatro sanatçısı Ali Poyrazoğlu, 12 bölümlük bir TV dizisinde başrolü oynuyor. Osman F. Seden'in yönetmenliğini yaptığı "Osman Ağabey" adlı dizide Ali Poyrazoğlu, düzenli bir yaşam süren iki çocuklu aile babası şoför Osman'ı canlandırıyor. Ali Poyrazoğlu yeni mevsim için ayrıca "Istanbul Istanbul" adlı bir müzikalle, kendi adını taşıyan tiyatroda sahnelenecek "Çılgınlar Kafesi" adlı bir oyun hazırlıyor.

YARIM KALAN TV FİLMİ "YORGUN SAVAŞÇI"NIN ÇEKİMİ BAŞLIYOR

TRT Kurumu ile Sine-Sen arasındaki anlaşmazlık nedeniyle dört ay önce çekimi duran "Yorgun Savaşçı" adlı TV dizisinin çekimine, anlaşma sağlandığı için yeniden başlanmıştır. Romancı Kemal Tahir'in aynı adlı romanından TV'ye uyarlanan dizinin yapımcılığını Ömer Selim, yönetmenliğini Halit Refiğ yapmakta, başlıca rollerinde Can Gürzap, Meral Orhansoy oynamaktadır. Dizi filmin ikibuçuk bölümü çekilmiş olup, kalan bölümler Bandırma, Bursa, Gemlik, Balıkesir, Susurluk yöresinde çekilecektir. Dizinin tümü 6 bölümden oluşmaktadır.

SEVİMLİ HAYALET, TATLI KAHRAMANLARLA FİLM ÇEVİRDİ.

Çocukların sevgilisi olan Sevimli Hayalet "Casper" TV'nin unutulmaz Tatlı Kahramanlar'ıyla birlikte bir film çevirdi. Daha doğru bir deyişle Sevimli Hayalet, Hanna Barbera'nın yarattığı Yogi, Akıllı Bıdık, Bıcırla Gıcır vb. çizgi-film kahramanları arasına karıştı ve Noel Baba'yla birlikte bir filmde rol aldı. TRT Televizyonu da bu filmi satın almış bulunuyor. Filmin ne zaman gösterileceğini bilemiyoruz, belki de Yılbaşı'nda.

Pul

EUROPA (CEPT) SERİSİ

Her yıl çıkarılmakta olan EUROPA (Cept) serisi bu yıl 28 Nisan 1980 günü tedavüle çıkarılmıştır. Seri üç puldan oluşuyor ve 7 1/2 liralık pul Ressam Üsküdarlı Hoca Ali Riza'yı ve bir tablosunu, 15 Liralık pul ressam Ali Sami Boyar'ı ve bir tablosunu, 20 liralık pul Prof. Dr. Hulusi Behçet'i ve "Morbus Behçet" adı ile anılan deri hastalığının buluşunu gösteren bir tabloyu göstermektedir.
Bu üç pulun tedavüle çıkarıldığı 28 Nisan 1980 günü Ankara Posta Merkezinde özel ilk gün damgası kullanılmıştır.

Not:
Bu yıl Pul Programınca çıkarılması öngörülen Moskova Olimpiyat serisi Ülkemizin bu Oyunlara katılmaması nedeniyle çıkarılmamıştır.
Her yıl çıkarılmakta olan RCD Anma pulları bu yıl 21 Temmuz 1980 günü tedavüle çıkarılacaktı. PTT Genel Müdürlüğü bazı nedenlerden dolayı bu pul serisini ileri bir tarihe ertelemeyi uygun bulmuştur.

Kitap

Ziya Gökalp - KÜÇÜK ŞEHZADE - Koza Çocuk Kitapları - 130 sayfa, 20 lira
Ziya Gökalp'ın manzum masallarından bir demet. Kitabın girişinde, Gökalp'i tanıtan uzunca bir yazı da yer alıyor. Masallar bazı temel düşünceleri açıklamak, günün koşullarını yorumlamak için halk masallarından biraz ayrılıyor. Her çocuğun kitaplığında bulunması gereken bir kitap. Ziya Gökalp Osmanlı Devleti'nin çöküş günlerinde, kadının toplum içinde nekadar önemli olduğunu, yabancıların Türklere ne türlü tuzaklar kurduğunu, Mustafa Kemal'in ve Türk Kurtuluş Savaşının önemini hep masallarında anlatmış.

Fikret Arıt - TUTSAK DOĞANLAR - Resimleyen Mahmut Celayır - Remzi Kitabevi Çocuk Dizisi - 96 sayfa, 50 lira.
Çocuk yazınıyla yakından ilgili yazar Fikret Arıt, kitaba adını veren masaldan uyguladığı radyo çocuk oyunuyla "büyük ödül" kazandı. Birbirinden güzel masallarla süslü bir kitap, Özgür doğmamışların özgürlüğün ne demek olduğunu bilemeyeceklerini, yaşanılan çevre içinde mutlu olmanın yollarını aramak gerektiğini, barışın çocuklar el ele verirse sağlanabileceğini, sağduyularıyla karanlık güçleri yenebileceklerini en güzel biçimde anlatıyor bu masallar.

ATTİLA

HUN HÜKÜMDARI
DOĞUMUNU ÇEŞİTLİ KAYNAKLAR
395, 400, 406 OLARAK GÖSTERMEKTEDİR
453'TE ÖLDÜ

KİMLİĞİ

Kardeşi Bleda ile birlikte tahta çıkan Attila hükümdar olunca Doğu Roma ile barış yaptı. Hun imparatorluğu Karadeniz'den Ren'e kadar olan toprakları kaplıyordu. Attila 445'te Bleda'yı öldürerek tek hükümdar oldu. 448'den sonra Batı Roma'ya göz dikti. 451'de Galya'ya doğru yola çıktı. Ama Galya seferi istenilen sonuca ulaşmadı. Bu sonuç Attila'yı yıldırmadı. Roma üzerine yürümesine karşın Papa Büyük Leo'nun barış önerisini benimsedi. Çünkü bu arada Attila Markianos'un Hun'lara saldırdığını duymuştu. Attila, 453 yılında İldiko adındaki genç kızla evlendiği gece öldü.

ÖZELLİKLERİ

★ Tarihçi Jordanes'e inanılacak olursa Attila kısa boyluydu. İri başlı, gözleri ufak, burnu yassıydı. Esmerdi. İnanılmaz bir gücü vardı. Çevresindeki insanların üzerinde hem büyük bir korku hem de büyük bir saygı uyandırırdı. Seyrek sakalına ak düşmüştü.

★ Acımasız bir hükümdar olan Attila düşmanlarına sık sık gözdağı vermesini severdi. Bu davranışıyla da birçok kez hiç savaşa girmeden ve zahmete katlanmadan istediği birçok şeyi elde ederdi. Acımasızdı ama, haksızlıklara da göz yummazdı, adaletli davranmaya özen gösterirdi. Savaşı seven bu hükümdar kültüre de çok büyük önem verirdi. Savaş sırasında ele geçirdiği kentleri ve oralardaki kültür yapıtlarını yakıp yıkmamış, bunların korunması için elinden geleni yapmıştı.

★ Attila'nın sarayı görkemliydi ama, kendisi büyük bir sadelik içinde yaşardı. Başkaları yemeklerini gümüş kaplarda yerlerken Attila tahta kaplarda yerdi. Giysileri de sadeydi ve her zaman temizdi. Savaşmanın, devlet işlerinin dışında Attila'nın en büyük eğlencesi avlanmaktı.

★ Attila birçok ortaçağ efsanelerine konu olmuştur. Attila, "Nibelungenlied" efsanesinde Etzel, İskandinav efsanelerinde Ati ve Macar masallarında da değişik adlarla ortaya çıkar. Hun'lar bir dünya imparatorluğu kurmak amacındaydılar. Bu yüzden Attila ile Napolyon arasında bir benzetme yapılır.

ATTİLA'NIN MEZARI

Attila ölünce çok büyük bir cenaze töreni yapıldı. İpekten bir çadır hazırlandı, hükümdarın cenazesi süslü bir katafalk üzerine konuldu. Savaş oyunları oynandı. Hun ozanları ağıtlar okudular. Çadırın çevresine yerleşen Hun cenkçileri ağıtı yinelediler. Attila da ondan sonra gömüldü. Ama Attila'nın mezarının nerde olduğu hâlâ bilinmemektedir. Attila'nın ölümünden yüz yıl kadar sonra tarihçi Jordanes bu olayla ilgili bilgiler saptamıştır. Bu tarihçiye göre Attila'nın ölüsü, törenden sonra, altın, gümüş ve demirden yapılmış bir tabuta konulmuş. Bir ırmağın sularını başka bir yatağa akıtmışlar. Tabutu da bu suyuz ırmağa gömmüşler. Sonra da ırmağın sularını yeniden asıl yatağına çekmişler. Mezarın sonsuza kadar bir giz olarak kalması için de uşakları oklarla vurarak öldürmüşler. Attila'nın mezarı Kuzey İtalya, Avusturya, Macaristan, Fransa gibi çeşitli ülkelerde birçok kez aranmış ama bulunamamıştır.

Albay HEPALBAY ve KÜÇÜKDİŞ

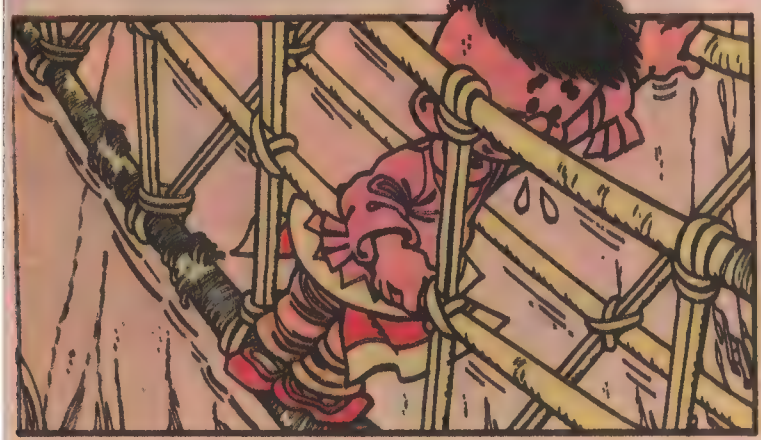

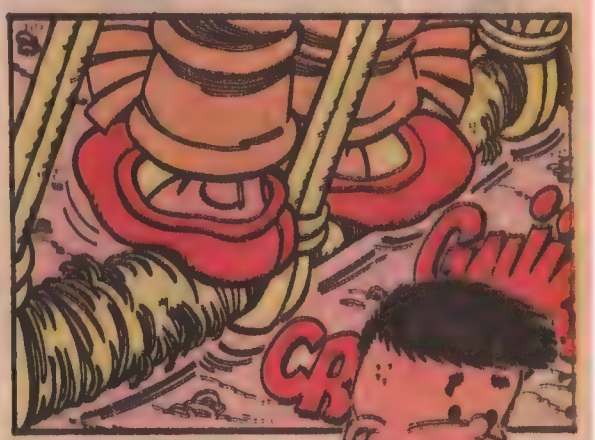

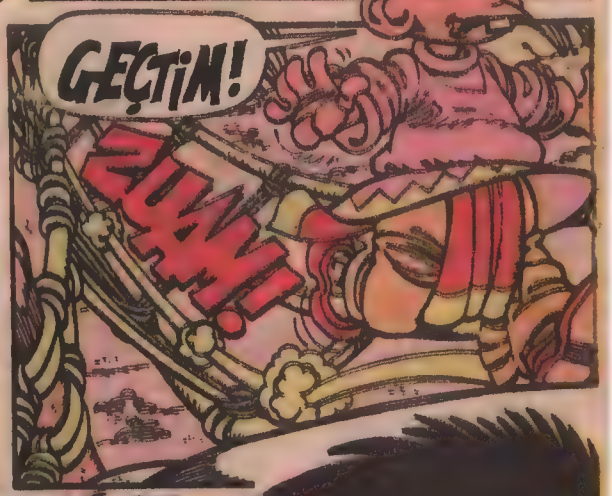

O HALDE BENİM KORUYUCU KARTAL'IM TAM ZAMANINDA GEÇECEĞİMİ BİLİYORDU...

NASIL DA BİLDİN !..

AMA BİR TEK DENEYLE OLMAZ. BİR DAHA DENEYECEĞİM.

DEMEK BUNUNLA YETİNMİYORUZ !?

PANTER'İN AYAK İZLERİ, SONUNA KADAR İZLEYECEĞİM...

BU DA BİR TEHLİKE DEĞİLSE...

!!

GRRR...RRR!

GRRRRRR!

ŞİMDİ ANLADIM, "ÜSTÜN GÜCÜM" YOK...

NASIL? HÂLÂ YAŞIYORUM!!
!!
BAĞIŞLA KARTALIM. BİR DAHA KUŞKULANMAYACAĞIM!
TAM EVE DÖNERKEN..
ZWOING!
BİR KUNDUZ, KUNDUZDAN NE TEHLİKE GELEBİLİR Kİ?
HAYDİ KARTAL! SEN DE BİRAZ BÜYÜTÜYORSUN!!
SWASSOH!
BAĞIŞLA KARTALCIĞIM! BAĞIŞLA!..

BİLMECE BULMACA EĞLENCE

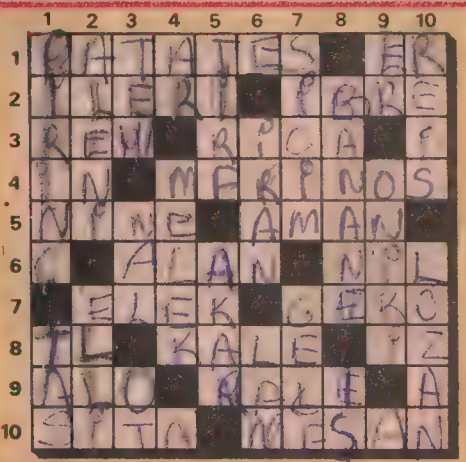

SOLDAN SAĞA : 1 - Yer altındaki yumruları nişastaca çok zengin bir besin olan bir bitki.. Rütbesiz asker, 2 - Geri'nin karşıtı.. Kimi ölçü aletlerinde rakamlar ya da işaretler üzerinde hareket eden iğne, 3 - Boynuzları uzun ve çatallı olan bir geyik cinsi.. Nezaketle yapılan isteme (dileyiş), 4 - İçinde yabani hayvan barınan kovuk. Uzun ve yumuşak tüylerinden dokumacılıkta yararlanılan ve yurdumuzda da yetiştirilen bir koyun cinsi, 5 - Torunu olan kadın.. Usanç ve kızgınlık anlatan bir söz, 6 - Yüzölçümü.. Afrika'da büyük bir ırmak, 7 - Kimi şeyleri elemek için kullanılan gereç.. Sıcak ülkelerde yaşayan ve gövdesi pullarla kaplı olan küçük bir kertenkele türü, 8 - TÜRK LİRASI anlamındaki harfler.. Eskiden düşmana karşı koymak için yapılan yüksek ve kalın duvarlı geniş yapı.. Bir şeyin dokunduğu ya da geçtiği yerde bıraktığı belirti, 9 - Telefonda söylenen bir söz.. Bir erkek adı, 10 - İlkçağlarda ŞEHİR DEVLETLERE verilen ad.. Sepilenmiş bayağı deri.

YUKARIDAN AŞAĞIYA: 1 - Bol su içinde yetişen ve taneleri değerli bir besin olan bir bitki.. Küçük leğen biçiminde yuvarlak bir kap, 2 - Herkesin içinde ve gizlemeden yapılan.. Beş'in katlarından biri, 3 - İnsan gövdesinin dış yüzü.. Atların tırnağını koruyan demir.. Küçük çayır bitkilerine verilen genel ad, 4 - Bir alan ölçüsü birimi.. Bir bayan adı, 5 - Dikişte kullanılan iplik.. Akıcı ve sıvı halde, 6 - Yurdumuza komşu bir ülke.. Bir mikroskop camı, 7 - Uçurtma uçurırken ya da paket bağlamak için yararlanılan çok ince ip.. Gün'ün karanlık bölümü, 8 - BENİ İLGİLENDİRMEZ, BEN KARIŞMAM anlamında bir söz.. Çalışma ya da meslek, 9 - ERKEK ile eşanlamlı bir sözcük.. Düzine sayısı, 10- BAŞKAN anlamında bir kelime.. Ulusal bütünlüğümüzü bütün dünyaya kabul ettiren ve 24 Temmuz 1923'te imzalanan a..tlaşmanın (ve bu barış görüşmelerinin yapıldığı İsviçre kentinin) adı.

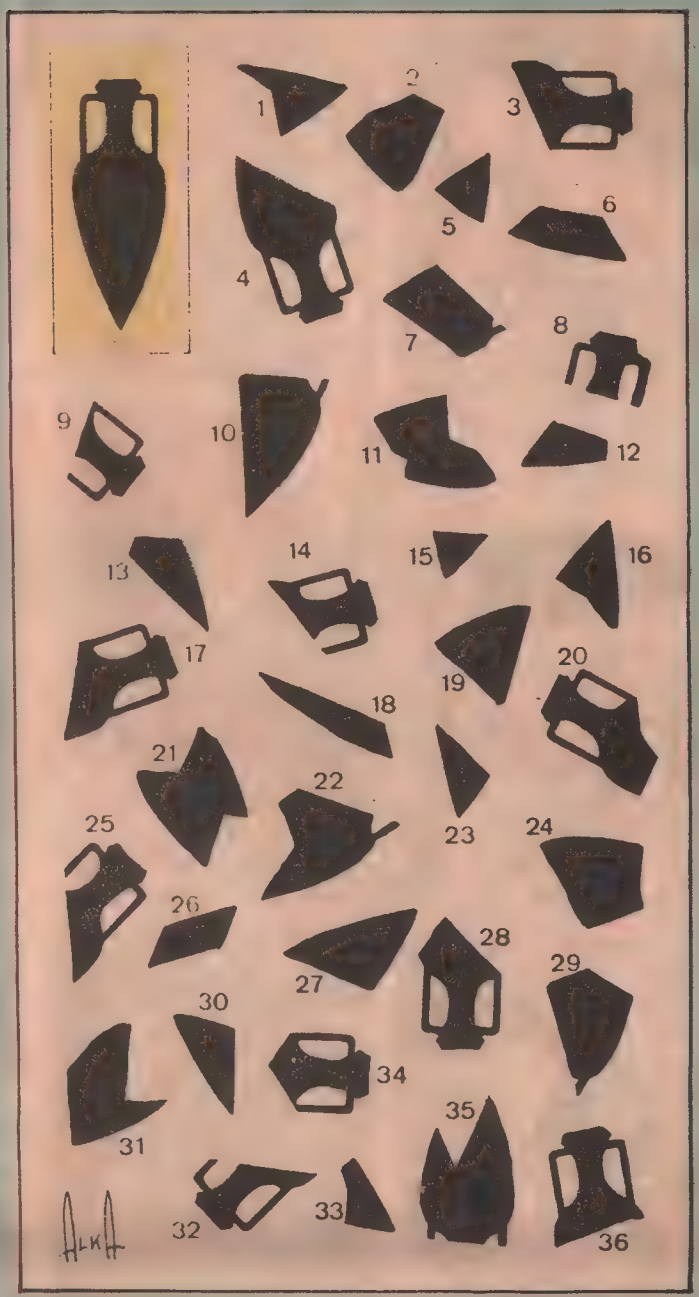

GÖZLEMCİLİK TESTİ – Yukarda resmi görülen anfor denilen testiden 12 tanesi her biri üçer parça olmak üzere kırılmış. Denizaltı arkeologları parçaları toplamışlar, fakat şimdi bu parçaları birleştirip 12 adet anforu ortaya çıkarmak gerekiyor. Acaba siz de onlara yardımcı olabilir misiniz?

Elinize bir kalem ve kağıt alıp işe başlayınız. Bir anforu oluşturan üç parçayı bulduktan sonra yanıtınızı bir kenara yazınız. Size 10 dakika veriyoruz, eğer bu süre içinde 12 anforun da parçalarını bulabilirseniz, siz çok iyi bir "gözlemci"siniz. Aferin size. Bu süre içinde 9 ila 11 anforu oluşturan parçaları bulduysanız, bu da fena sayılmaz, 7 ila 8 de doğrusu iyi bir sonuç. 7'nin altında bulduysanız, pek dikkatli sayılmazsınız. Gözlemciliğinizi güçlendirmek için biraz daha çaba harcamanız gerekir. Bu testi bir yarış biçiminde iki üç arkadaş da uygulayabilirsiniz.

YANITLAR 29. SAYFADA

DURSUN REİS'E BİR HEDİYE YOLLANDI – Bizim Dursun Reis'e uzak ülkelerden bir arkadaşı hediye yollamış. Acaba nedir bu hediye? Bunu bulmak için noktaları 1 No.dan başlayarak 65'e kadar birleştirin. Neymiş acaba bu sevimli şey?

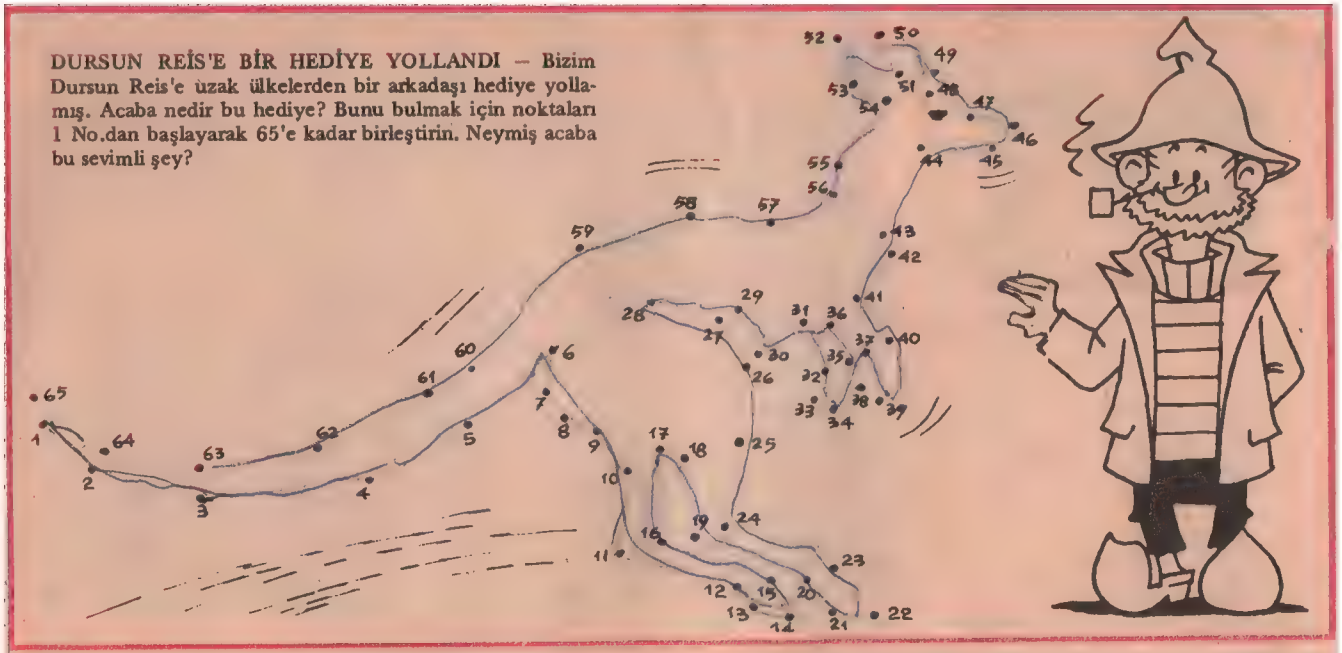

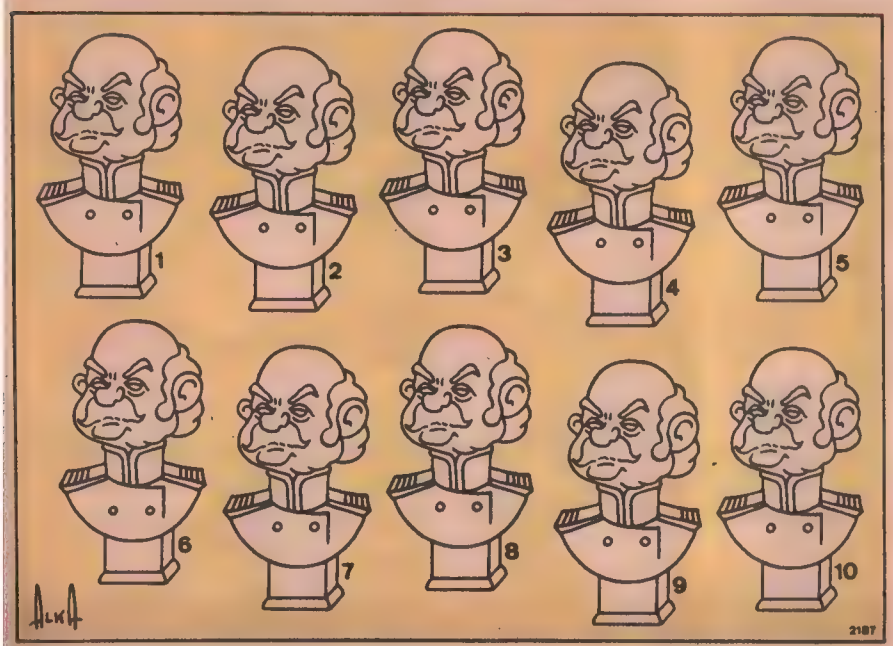

BÜSTLER – Güney Amerika'daki Kaballeros Cumhuriyeti ülkesinin Başkanı (böyle bir ülke yok ya... neyse.) bir yontucuya 10 yontusunu yaptırmış. Yontuları gören Başkan çok sinirlenmiş "Bu ne biçim iş, bunlar birbirine tıpatıp benzemiyorki" demiş. Gerçekten bu yontular arasında birbirine benzemeyen 4 tane var. Bunlar hangi büstler ve farkları nedir acaba?

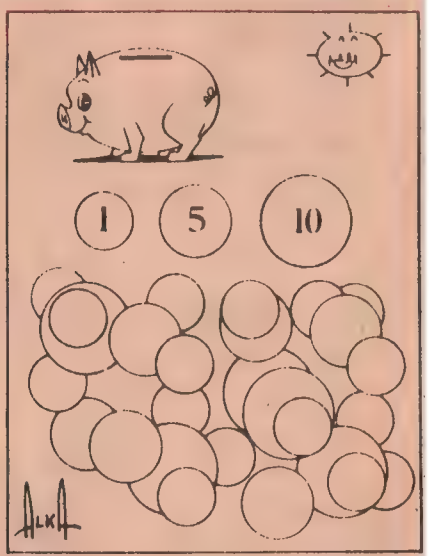

KUMBARA – Ahmet kumbarasını boşaltmış. İçinden kaç para çıkmış dersiniz? Paralardan biri 1 lira, ikincisi 5 lira, üçüncüsü de, diyelim madeni bir 10 liradır. Şimdi, paraları toplayarak Ahmet'in kaç para biriktirdiğini bulabilir misiniz?

– Bir de bana sapsız şemsiyemi almamı söylemiştin. Senin sözüne uyup sapsız şemsiyemi almış olsaydım, şimdi çoktan ölmüş olacaktın.

BİLMECELER

Kabuğu var içi yok
Sesi elalemi tutar
Herkesi başına toplar
Suçu yok çomağı yer

(DAVUL)

DİLEK DÜZGÜL / Isparta

İkisi birbirine benzer
İkisi birbirinden güzel
İkisi birbirine bakar

(GÖZ VE YÜZ)

NABİ SAĞMAN/Kiği - Bingöl

SİZİN SAYFANIZ

ORMAN

Cennet bitki örtüsü
Yemyeşil üstü
Hayvan ve ağaçlar
Ormanın süsü

Islanmış dalları
Kirpi gibi yaprağı
Mis kokar toprağı
Sağlıklıdır insanı

Kocaman dalları
Yemyeşil yaprağı
Uzanır göğe
Belki bin yıl böyle

Cıvıldaşır kuşları
Sevinç dolu içleri
Mutludurlar onlar
Onlar için kurulmuş
O güzelim ormanlar

Ormanları korumalı
Korumakla kalmamalı
Ağaçları artırmalı
Doğayı yaşatmalı

BERRİN KALMAN/Pınarhisar -- Kırklareli

ÇOCUK

Gün doğarken elele
Gün batarken elele
Her zaman ve heryerde
Birlikteyiz birlikte

Şarkılarla elele
Türkülerle elele
Kardeşliğin barışın
Peşindeyiz peşinde

Neşemizle elele
Derdimizle elele
Tertemiz duyguların
İzindeyiz izinde

Karda kışta elele
Yazda, güzde elele
Her ülkeden dostların
İçindeyiz içinde

NALAN BEYAZIT/Şemikler-İzmir

SİBEL EGEMEN/Gölköy - Ordu

FIKRALAR

Küçük Ahmet, yeni pantolunu çamur içinde eve gelir.
Annesi pantolonu silkeledikten sonra şöyle der:
—İşte temizlendi, Peki, nasıl düştün, onu söyle?
— Yürürken ayağım kaydı, çamura düştüm.
— Hem de yeni pantolonunla...
— Evet, düşerken pantolonumu çıkarmaya vakit bulamadım, anneciğim!

S. KOCATEPE / Adapazarı

★

Öğretmen Ali'ye sorar:
— Çimen nedir, oğlum?
— Çimen, toprağın bıyıklarıdır, efendim!

ALİ MURAT KALENDER/Erzin Dörtyol

★

Babası Hilmi'ye sordu:
— Sınıfta durumun nasıl?
— Çok iyi babacığım. Sobanın yanında oturuyorum.

EBRU AYDIN/ Mut

★

İki ilkokul öğrencisi konuşuyorlardı.
— Gökte yıldızlar var, anladık, biz de biliyoruz. Ama en çok şaştığım şey, adlarını nasıl öğreniyorlar.

BİNNUR ÇITAK/ Finike-Antalya

★

Annesi çok yaramazlık eden küçük Yunus'u korkutuyordu:
— Bak, çok yaramazlık edersen seni kümese kapatırım!
Küçük Yunus'un gözleri parladı.
— İstediğin kadar kapat, ben yumurtlamamki!

DİLEK SINANMIŞ/ Karşıyaka-İzmir

BİZE DE MEKTUP VAR

Derginizi okuyor ve çok beğeniyorum. Her köşesi çocuklar için yararlı ve geliştirici konularla dolu. Ama benim sizden bir ricam var. Acaba kız çocuklarının boş zamanlarını değerlendirebilecek çeşitli el işlerine yer verebilir misiniz?

GÜLAY KAPICI / Gazimahallesi Ankara

Bu konuya biz de eğildik. Bekleyiniz.

Derginizi beğeniyle izliyorum ve seviyorum. Sizlerden ricam kitap bölümünün genişletilmesi ve hayvanları tanıtan bir köşe açılmasıdır.

HACER DEMİRKAN / Akdere-Ankara

Kumbara dergisi yapımcılarından dileğim, derginizde Türk Ordusunu anlatmanız ve bir matematik köşesi açmanızdır.

SİRET AKINCI/Denizli

Derginizi çok beğeniyorum ve her sayısını okuyorum. Yalnız Kumbara dergisini almakta güçlük çekiyorum, çünkü bankada hesabım yok. Ama siz reklamını yaparken böyle bir şey demiyorsunuz. Lütfen bize yardımcı olup, "Kumbara Çocuk Kulübü" kurup üye kartı vererek dergiyi kolay almamızı sağlarsanız çok seviniriz. Her türlü yardıma hazırız.

AYCAN TUNCAYENGİN
Dışkapı - Ankara

Türkiye İş Bankası, "Kumbara"yı dağıtırken bankada hesabı olması koşulunu kesinlikle aramamaktadır. Bu konuda bir yanlışlığınız var.

GARİP ama GERÇEK

Derleyen : ADLİ MORAN Çizen: MUSTAFA DELİOĞLU

YANITLAR

DENEKTAŞI

1. Alüminyum.
2. Salvador Dali.
3. Yıldırım Beyazıt.
4. Eyer.
5. İskorbüt.
6. Molla Gürâni.
7. Radyum.
8. Sevr Barış antlaşması.
9. Jeolojik zamanlar.
10. Martin Luther.
11. Karagöz.
12. Fas.
13. İnebahtı Deniz Savaşı.
14. İspanya'da ve A.B.D. de.
15. Kanguru.

☆

BULMACA

SOLDAN SAĞA : 1 - Patates, er, 2 - İleri, ibre, 3 - Ren, rica, 4 - in, merinos, 5 - nine, aman, 6 - alan, Nil, 7 - elek, geko, 8 - TL, kale, iz, 9 - alo, Raci, 10 - site, meşin.

YUKARIDAN AŞAĞIYA: 1 - Pirinç, tas, 2 - aleni, elli, 3 - ten, nal, ot, 4 - ar, Melek, 5 - tire, akar, 6 - İran, lam, 7 - sicim, gece, 8 - bana ne, iş, 9 - er, oniki, 10 - reis, Lozan.

☆

GÖZLEMCİLİK TESTİ

1.(1.23.25), 2.(2.16.36), 3.(3.5.24), 4.(4.1315), 5.(6.22.32), 6.(7.14.27), 7.(8.26.35), 8.(9.10.18), 9.(11.20.33), 10.(12.21.34), 11.(17.19.30) ve 12.(23.28.31).

☆

DURSUN REİS'E HEDİYE

Avustralya'lı arkadaşı Dursun Reis'e bir kanguru yollamış.

☆

KUMBARA

Ahmet'in 96 lirası birikmiş.

☆

BÜSTLER

3 no. lu büstün kulağında bir pli var. — 6 no. luda düğmeler daha aşağıda. — 9 no. lının epoletlerinde sadece üç çizgi var. — 10 no. lının ensesindeki saçlar daha az.

☆

SPOR

1 - Birinci,2 - 3-2 Fenerbahçe,3 - 80,4- Galatasaray,5 - Rasim ve Mustafa (Beşiktaş),6 - Fenerbahçe Almanya'da, Eskişehirspor Romanya'da, Zonguldakspor Arnavutluk'da,7 - Göztepe ve Kayserispor.

Türk futbolundan iki yıldız kaydı:

CEMİL ve GÖKMEN

TÜRK futbolunun iki "Gol Adamı" Cemil ve Gökmen, spor yaşamlarını birer jübile maçı ile noktaladılar.

Biri Fenerbahçe'nin, diğeri Galatasaray'ın başarılarında büyük rol oynamış ve sembolleşmiş Cemil ile Gökmen'in futbol yaşamlarında birçok ortak yönleri de bulunmaktadır.

Cemil de, Gökmen de İstanbulspor futbol takımında serpilip, gelişmiş. Sonra bu futbol ocağından Cemil Fenerbahçe'ye, Gökmen de Galatasaray'a transfer olmuş.

İkisi de Türkiye'nin son yıllarda yetiştirdiği büyük gol adamı. Cemil'in rakip kalelere attığı gol sayısı 400'ün üzerinde. Gökmen'in attığı goller de 300'ü buluyor. Cemil'in Türkiye Liginde elde ettiği üç gol krallığı ünvanı da var.

Hem Cemil, hem Gökmen ay-yıldızlı milli formaya da hizmet etmiş. Ancak Cemil, bu konuda bir Türkiye rekoruna sahip bulunuyor. Cemil tam 56 kez milli formayı giymiş. Gökmen ise 20 kez milli olmuş.

Cemil'in Fenerbahçe'ye hizmeti 8 yıl, Gökmen'in ise Galatasaray'a hizmeti 13 yıl. Her iki futbolcu da takımlarının kaptanlıklarına kadar yükselmiş.

FUTBOL YAŞAMLARI

Sarıyer genç takımında futbola başlayan ve futbol adamlarının bu kulüpte dikkatlerini çeken Cemil Turan, İstanbulspor'da profesyonel olmuştur. 1972 yılında İstanbulspor Kulübü tarafından Fenerbahçe'ye kiralanan Cemil, 6 ay sonra sarı-lacivertli kulübe satılmıştır. Evli olan Cemil biri kız, biri erkek iki çocuk babasıdır.

Gökmen Yedikule Emniyet Kulübünde futbola başlamıştır. İki yıl bu takımda oynadıktan sonra İstanbulspor'da profesyonel olmuş ve iki yıl sonra da 1967 yılında Galatasaray'a transfer olmuştur. Evli olan Gökmen'in bir çocuğu vardır.

Cemil ve Gökmen son kez omuzlarda seyirciyi selamlıyor.

7 SORU-7 YANIT

1 - *Gençler Balkan Basketbol Şampiyonasında milli takımımız kaçıncı oldu?*
2 - *Fenerbahçe ile Galatasaray'ın ilk kez yurt dışında oynadıkları Vatan Kupası maçı hangi sonuçla bitti?*
3 - *1980 Moskova Olimpiyatlarında Sovyetler Birliği kaç altın madalya kazandı.*
4 - *Türk spor tarihinde ilk kez yurt dışına çıkan kulübümüz hangisidir?*
5 - *İki kalecisi de takım kaptanı olan kulübümüz hangisidir.?*
6 - *Yeni futbol mevsimine hangi takımlarımız yurt dışında, hangi ülkelerde hazırlandılar?*
7 - *Geçen mevsim Türkiye liginde, İkinci lige düşen iki sarı-kırmızılı takımın adları nedir?*

Yanıtlar 29. sayfada

Zehra ablam ve BEN

Uyarlayan: HÂLE KUNTA

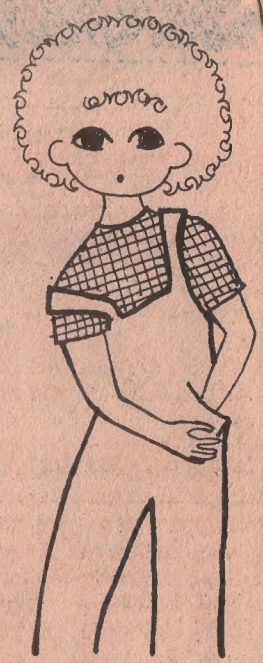

KIZDIRMACA OYUNU

Üç gündenberi durmadan yağmur yağıyor. Eve kapandığımız için Zehra ablamla benim içim sıkılıyordu. Neyse böyle kötü havalarda hep Zehra ablamın aklına güzel bir şey gelir.

Pencereden dışarıya bakıyorduk. İnsanlar şemsiyelerini açmışlar, bir acele koşuşuyorlardı. Birden Zehra ablam içeri gitti ve annemin dikiş kutusuyla geldi.

— "Dikiş mi dikeceksin?"

— "Hayır, kızdırmaca oyunu hazırlayacağım."

— "Ne biçim oyun o?"

— "Çok kolay. On lira büyüklüğünde bir kağıt keseceğiz, gerçek para renginde boyayacağız, yazıları da üzerine yazacağız, sonra ucundan bir ipliğe tutturup, sokağa sarkıtacağız, yoldan geçenler gerçek para sanacaklar, tam uzanıp alacakları an, ipliği çekeceğiz, onlar da kızacaklar. Nasıl? Kızdırmaca oyunu çok eğlenceli değil mi?"

— "Çok eğlenceli, haydi başlayalım," dedim sevinçle.

Kâğıt parçasını gerçek on liralığa benzetmek kolay değildi. Zehra ablam, şöyle yap, böyle boya diye bana öğretti, ben de elimden geldiğince yapmaya çalıştım. Okulda resim dersinde sınıfın en iyi öğrencisiydim ama, derste hiç para resmi yapmamıştık ki. Önümdeki kâğıda baktım, beğenmemiştim, ama Zehra ablam:

— "Aferin, çok güzel oldu Fehmi," diyince biraz içim rahatladı.

Zehra ablam yalancı on liranın kenarına küçük bir delik deldi, ipliği oradan geçirdi, ucunu bağladı ve beraberce pencereden aşağıya sarkıttık. Çok geçmeden yaptığım on liralık ıslak kaldırımın üzerine yattı. İpliğin öteki ucu sımsıkı Zehra ablamın elindeydi. Beş dakika, sekiz dakika geçti ve hiç kimse, ama hiç kimse başını çevirip yerdeki paraya bakmadı bile. Bakmayınca biz de onları kızdıramıyorduk.

Kızan Zehra ablamdı. Ben de kızmıştım. Zehra ablam canı sıkkın içini çekti ve bana:

— "Sende on lira olacaktı," dedi. "Getirsene onu!"

— "Ama o benim..." diyecek oldum.

— "Kimseye vermeyeceğiz. Alacak olduklarında, hemen yukarı çekeceğiz."

İstemiye istemiye cebimden on lirayı çıkarıp Zehra ablama verdim. Gerçek on liralığın köşesine delik açmaya kıyamadı Zehra ablam ve ağzından çıkardığı cikletle ipliği yapıştırdı. Çok beklememize gerek kalmadan kocaman bir adamın paranın üzerine atıldı. Zehra ablam hemen ipliği çekti. Adam kızacak şimdi diye ben gülmeye başladım. Ama gülemedim, adam çok uyanık biri olacaktı ki, paranın arkasından sıçradı ve yakaladı. Yakaladığı yetmiyormuş gibi, bizi görünce:

— "Teşekkür ederim çocuklar," diye de bize seslendi.

Zehra ablamla ağzımız bir karış açık baka kalmıştık.

Bugüne dek hiç böyle bir şey başımıza gelmemişti. Bir daha oynamadık kızdırmaca oyunu. Eğlenceli değildi ki.

UYANIK ALİ
ÇİZEN
MEHMET HAMZAOĞLU
OO!.. MERHABA ALİ!.. BU NE TESADÜF!..
VAAY!.. SEN MİSİN? NE HABER YAHU?!
YILLAR OLDU GÖRÜŞEMEDİK, NASILSIN BAKALIM?..
5. BÖLÜK KOMANDO ALAYI... ON SENE OLDU AZİZ DOSTUM..!
PAT
PAT
İLERDEKİ SOKAKTA OTURUYORUM... EVDE BOL BOL KONUŞURUZ..! NEYDİ O GÜNLER DEĞİL Mİ?
HA!HA!HA! NE DEMEZSİN... İKİ, BOMBA UZMANIYDIK...
BU DA NE? BENİM GÖRDÜĞÜMÜ SEN DE GÖRÜYOR MUSUN?
EVET... BİR BOMBA... HER HALDE ANARŞİSTLER BIRAKTI...
GERÇEK BİR AMX-192. BUNLARI İYİ BİLİRİM. YÜKSEK HASAR VERİRLER, ÇABUK YERE YAT...
BİZİM İÇİN YERLEŞTİRMİŞLER..
MERHABA BABA! KAPLUMBAĞAMI GÖRDÜNÜZ MÜ? BANA ARKADAŞLIK EDİYOR... UYUMAK İÇİN KABUĞUNA GİRMEYİ ÇOK SEVER... FAKAT NİYE ÖYLE ÇİMENLER ÜZERİNE UZANDINIZ?!
!
!
M.Hamzaoğlu